Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta" ese în fiecare di
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 114. Braşovŭ, Marţĭ, Mercurĭ 23 Maiu (4 Iunie) 1890.

Braşovŭ, 22 Maiu st. v.

Pasulŭ întreprinsŭ de cătră sinodulŭ parochialŭ dela biserica Sf. Nicolae din Braşovŭ, în cestiunea proiectului de lege pentru asilurile de copii, nu întêmpină aplausele şoviniştilorŭ ungurĭ din Clujiu.

Lucru firescŭ!

De câte-orĭ se arată în sînulŭ poporului nostru o mişcare seriósă în interesulŭ apĕrării limbei, a scólei şi a bisericei române, supremaţiştii noştri suntŭ neliniştiţĭ şi le vine pofta de a sugruma mişcarea în germenele ei, căcĭ cu tótă puterea, de care dispunŭ adĭ, şi cu tóte că suntŭ mai multŭ decâtŭ cutezătorĭ, suntŭ chiar temerarĭ în întrebuinţarea ei, vitalitatea elementului românescŭ le insuflă cele mai marĭ temerĭ şi consciinţa le spune, că pornirile lorŭ pătimaşe şi fanatice numai róde bune nu vorŭ aduce.

In casulŭ de faţă bugetivorii dela „Kolozsvár" găsescŭ, că sinodulŭ parochialŭ din Braşovŭ, atuncĭ când îşĭ redică glasulŭ în contra plănuitei înfiinţărĭ de „Kisdedovurĭ", prin care se ameninţă deopotrivă crescerea religiósă, morală şi naţională a credincioşilorŭ bisericei române gr. or., face politică.

„Kolozsvár" susţine adecă, că sinodulŭ parochialŭ gr. or. din Braşovŭ prin adresa cătră Metropolitulŭ în afacerea „Kisdedovurilorŭ", a părăsitŭ cerculŭ competenţei sale şi s'a ocupatŭ de o cestiune politică, care nu cade în sfera activităţii sale.

Quod non?

Iscusiţii dela fóia clujiană trebuia sĕ fiă mai sincerĭ şi sĕ-o spună curatŭ şi limpede, că ceea ce-i supĕră pe dênşii este opoziţiunea, ce a încercatŭ sĕ-o facă sinodulŭ parochialŭ din Braşovŭ nouĕlorŭ uneltirĭ de maghiarisare ale guvernului, carĭ ameninţă interesele bisericei române gr. or. şi că prin urmare în ochiĭ lorŭ s'a făcutŭ politică neiertată în biserică.

Alta este cândŭ biserica reformată maghiară se pune în fruntea kulturegyletului, şi când clerulŭ unguerescŭ romano-catolicŭ aci sprijinesce acţiunea de maghiarisare a guvernului, aci îi face acestuia cea mai energică oposiţiune în cestiunĭ bisericescĭ şi şcolare. Acésta pentru cei dela „Kolozsvár" nu însémnă a face politică în biserică.

Dér sĕ vedemŭ cum îşĭ motivéză fóia clujiană afirmarea de mai susŭ:

„Décă sinodulŭ din Braşovŭ", dice ea, „declară proiectulŭ de lege (pentru kişdedovurĭ) ca periculosŭ din punctŭ de vedere confesionalŭ şi religiosŭ, pentru că pe copii, ce se ţinŭ de confesiune, îi ameninţă periculŭlŭ cesta séu cela — trécă ducă-se; dér când sinodulŭ suleveză cestiunea de naţionalitate şi ia rolulŭ de agitatorŭ în contra unorŭ închipuite vătămărĭ ale naţionalităţii: acésta nu este iertatŭ şi trece peste cerculŭ competenţei sale, care cercŭ trebue sĕ-lŭ respecteze".

Décă îşĭ luau ostenélă cei dela „Kolozsvár" a ceti cu atenţiune primele rêndurĭ, cu carĭ se începe adresa sinodului, despre care vorbimŭ, s'ar fi luminatŭ îndestulŭ, că în casulŭ de faţă arătând periculŭlŭ, ce ameninţă pe copii confesiunei române gr. or., sinodulŭ a trebuitŭ sĕ suleveze cestiunea limbei şi a crescerei naţionale, căcĭ étă ce dicŭ acele rêndurĭ: „De câte orĭ *biserica nóstră naţională şi credincioşii ei* au fostŭ ameninţaţĭ în interesele lorŭ dogmatice séu culturale" ş. c. l.

E vorba dér' de-o biserică, care numai ca biserică românéscă cu limba românéscă póte trăi şi se póte desvolta; étă că interesulŭ confesionalŭ coincide aicĭ cu celŭ naţionalŭ alŭ bisericei şi datorĭ suntŭ prin urmare toţĭ credincioşii de-a apĕra aceste interese ale bisericei pe temeiulŭ drepturilorŭ ei autonome.

„Kolozsvar" ar trebui sĕ mai scie; că bisericele nóstre suntŭ totodată şi susţiitórele şi conducĕtórele legale ale şcólelorŭ nóstre şi că prin urmare şi din acestŭ punctŭ de vedere suntŭ datóre de a se ocupa de cestiunea culturei nóstre naţionale.

Dér bine le sciu tóte acestea guvernamentalii din Clujiu. „Politica" acésta a sinodului din Braşovŭ însĕ firesce nu le convine, mai alesŭ din causă, că ea ar puté fi îmbrăţişată de cătră tóte comunele bisericescĭ române.

De aicĭ vine totŭ nĕcazulŭ celorŭ dela „Kolozsvar", de aicĭ isvorescŭ temerile lorŭ ca nu cumva mişcarea sĕ ia dimensiunĭ.

De aicĭ se potŭ convinge şi credincioşii bisericilorŭ nóstre române, că numai astfelŭ procedândŭ, cum nu le place celorŭ dela „Kolozsvar", se va puté dice odată, că au făcutŭ o politică bisericéscă şi şcolară în adevĕrŭ sănătósă şi folositóre!

Cuvêntarea Escelenţei Sale Metropolitului Vancea,

rostită în camera magnaţilorŭ cu ocasiunea desbaterei asupra proiectului de lege pentru modificarea art. de lege XXX din 1883 referitorŭ la şcólele secundare şi la cualificaţiunea profesorilorŭ dela acele şcóle.

Escelenţa Vóstră Domnule Preşedinte!

Ilustră cameră a magnaţilorŭ!

„Décă proiectulŭ de lege referitorŭ la limba grecéscă, ce se află astădĭ pe tapetŭ, s'ar estinde din punctŭ de vedere culturalŭ în aceeaşĭ formă şi în aceeaşĭ mĕsură asupra tuturorŭ gimnasielorŭ din ţéră, puţinŭ aşĭ avé sĕ vorbescŭ despre elŭ. Insĕ după ce acelŭ proiectŭ din unŭ motivŭ, care şi eu îlŭ aprobŭ, face esceptiune cu unele şcóle secundare, şi anume esceptiunea acésta o face cu gimnasiile confesiunilorŭ autonome din motivulŭ, că aceste confesiunĭ, carĭ îşĭ susţinŭ gimnasiile cu puterile lorŭ proprii, sĕ fiă cruţate de jertfele cele nouĕ materiale, ce se punŭ în prospectŭ şi prin acestŭ proiectŭ de lege; — şi după ce mai departe în ţéra nóstră, pe câtŭ sciu eu, esistă mai multe şcóle medii, carĭ se susţinŭ cu spesele esclusive ale singuraticelorŭ diecese, fără ca statulŭ sĕ contribue cu ceva la susţinerea lorŭ: — aşa din motivulŭ menţionatŭ mai susŭ, care este fórte equitabilŭ, favorulŭ esceptionalŭ din proiectulŭ de lege, după părerea mea, ar trebui sĕ se estindă şi la aceste scóle secundare din urmă conformŭ axiomei de dreptŭ „ubi eadem est ratio legis, eadem debet esse et dispositio legis."

Intrĕ multele şcóle secundare aparţinĕtóre categoriei amintite, se află, — ca sĕ numescŭ numai pe unele, — şi şcólele secundare greco-catolice române din Blaşiu, Năsĕudŭ şi Beiuşŭ, ale cărorŭ spese de întreţinere le acoperŭ numai respectivele diecese fără de vre-unŭ ajutorŭ din partea statului, şi încă cu o astrîngere de puterĭ aşa de mare, încâtŭ este întrebare, că óre fi-vorŭ capabile a suporta şi sarcinile cele nouĕ puse în prospectŭ prin proiectulŭ acesta de lege? Din acéstă causă eu cutezŭ a ruga pe înaltulŭ guvernŭ alŭ instrucţiunei publice, ca conformŭ postulatului axiomei de dreptŭ: „quod uni justum alteri aequum", sĕ binevoiéscă a estinde favorulŭ proiectului de lege şi asupra acestorŭ şcóle secundare aparţinĕtóre categoriei a doua.

Dér pentru estinderea acestui favorŭ militéză dreptŭ motivŭ şi sublima menire specială, ce — pe lângă scopulŭ generalŭ-culturalŭ — o au aceste trei gimnasii amintite mai pe urmă, şi anume menirea de a provedé respectivele diecese cu numĕrulŭ necesarŭ de tinerĭ deplinŭ cualificaţĭ pentru cariera preoţéscă; şi ca dintre aceste trei şcóle sĕ mĕ mărginescŭ numai la gimnasiulŭ din Blaşiu, acestŭ institutŭ în sensulŭ actului pré înaltŭ fundaţionalŭ are menirea de a instrui şi educa pe elevii sĕi aşa, încâtŭ

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(8)

Paulŭ Sudram.

Novelă, de *H. Tharau*, trad. lib. de Julia.

VII.

Domnişóra Elmira, care înzadarŭ sperase, că întêmplările din călĕtoriă 'i vorŭ da prilejŭ sĕ ajungă la ţinta dorinţelorŭ sale, era acasă.

Când în tómna următóre, după călĕtoria prin Elveţia, Paulŭ Sudram, dimpreună cu fiică-sa, se reîntórse în patriă, domnişóra Elmira trimise tinerei sale vecine o corfă cu struguri însoţită de unŭ biletŭ, prin care o încunosciinţă, că o va cerceta în persónă.

Margareta conduse pe neaşteptata visită în odăiţa ei şi se scusă, că încă suntŭ tóte derangiate, căcĭ după o abenţă aşa de lungă suntŭ multe de pusŭ la loculŭ lorŭ.

„Sciu acésta din propria-mĭ esperienţă" dise domnişóra Elmira. „Şi eu ar trebui sĕ 'mĭ cerŭ scusele, că vinŭ într'o óră aşa de nepotrivită. Doriam nespusŭ sĕ vĕ spunŭ, că de când vĕ cunoscŭ aţĭ fostŭ totdéuna obiectulŭ viului meu interesŭ, şi adese am doritŭ sĕ vĕ facŭ cunoscinţa. Noi sperămŭ, că tatălŭ d-tale ne va onora c'o visită".

„Tata nu face de locŭ visite", rĕspunse Margareta nepreocupată. „Noi trăimŭ în cea mai desĕvîrşită retragere."

„Şi nu vĕ face greu acésta? Eu credŭ, că în etatea d-tale doresci convenirĭ şi alte petrecerĭ de felulŭ acesta."

„Până acum n'am simţitŭ lipsa acestora", replică Margareta cu modestiă, ca sĕ ascundă adevĕrulŭ.

„Insă la tótă întêmplarea astădĭ simţiţĭ singurătatea mai multŭ ca până acuma".

„Nu potŭ sĕ dicŭ că-i singurătate". rĕspunse Margareta, „eu sunt totdéuna împreună cu tata".

„Dér cu tóte astea..." continuă domnişóra Elmira cu însufleţire. „Sigurŭ, că aţĭ făcutŭ în călĕtoria d-vóstrĕ vre-o cunoscinţă plăcută, a cărei lipsă o simţiţĭ."

O roşaţă uşóră se străcură peste faţa tinerei copile, şi rĕspunse emoţionată:

„E frumosŭ însĕ a fi acasă."

„Da, asta-i adevĕratŭ", constată domnişóra Elmira. „Şi ce frumosŭ e situată casa d-vóstrĕ; câtŭ de plăcută e odaia acésta! Permiteţi-mĭ sĕ mĕ uitŭ împregiurŭ?"

„Cum sĕ nu", rĕspunse Margareta amicabilŭ. „Dér precum vedeţĭ, odăiţa e arangiată de totŭ simplu. Tata urĕsce orĭ-ce lucsŭ, în îmbrăcăminte ca şi în arangiarea odăilorŭ; eu încă n'am fostŭ crescută altfelŭ."

„Privitorŭ la acésta sunt de acordŭ cu tatălŭ d-tale", rĕspunse domnişóra Elmira. „Cu tóte astea nu lipsesce unei locuinţe de artistŭ decórea. Suntŭ gravurĭ minunate, precum vĕdŭ, şi fermecătóre modelurĭ ale deosebitelorŭ statue de renume. Dér ce e acésta? O ce lucru deosebitŭ e, ce asemĕnare vorbitóre! Sigurŭ e opera tatălui d-tale! Nu e asta primadată, că ţi-a sculptatŭ trăsurile d-tale, decĭ nu mĕ minunezŭ", adause ea c'unŭ surisŭ obligătorŭ.

„Opera, la tótă întêmplarea, e a tatălui meu", dise Margareta urmându-i încetŭ, „însĕ bustulŭ nu mĕ representă pe mine, precum vi-se pare. ci pe mamă-mea".

Ultimulŭ cuvêntŭ îlŭ esprimă linŭ şi cu timbrulŭ unei durerĭ adêncĭ.

„Intr'adevĕrŭ?" replică domnişóra Elmira. „Şi totuşĭ ce asemĕnare întrĕ d-ta şi mama d-tale! N'aşĭ fi credutŭ, că nu eştĭ d-ta. Mama d-tale încă a fostŭ aşa de tînĕră atuncĭ, cum eştĭ d-ta acum?"

Margareta părea, că nu ia observarea acésta ca o întrebare, pentru-că tăcŭ. Domnişóra Elmira însĕ era hotărîtă a sparge ghiaţa.

„Povestesce-mĭ, te rogŭ, despre mama d-tale", o rugă ea cu politeţă apucândŭ mâna fetiţei, dér Margareta şi-o retrase curênd şi rĕspunse cu privirea plecată:

„Eu nu sciu sĕ-ţĭ povestescŭ".

„Ah, scusă-mĕ, scumpă copilă! Rugarea mea n'a fostŭ nicĭ decâtŭ o curiositate, ci adevĕratulŭ interesŭ ferbinte ce ţi'lŭ păstrezŭ, eu credŭ, că-ţĭ va fi greu sĕ-mĭ vorbescĭ despre perderea nemărginită ce ai înduratŭ".

„Nu e asta causa," replică Margareta blândŭ şi privindŭ în ochii întrebătórei. „O lămurire mai deaprópe nu-ţĭ potŭ da," dise ea fără reservă.

Domnişóra Elmira se simţi abătută de pe calea acésta, şi curiositatea ei încă îşĭ luă altă direcţiă.

aceştia sĕ pótă deveni preoţĭ şi profesorĭ cualificaţĭ şi apţĭ în tótă privinţa.

Astfelŭ stândŭ lucrulŭ, eu întrebŭ, că óre cum va fi cu putinţă, ca aceste trei institute amintite de mine, sĕ corĕspundă deplinŭ misiunei lorŭ sublime, décă deoparte în proiectulŭ de lege se lasă şcolarilorŭ deplină libertate de a nu învĕţa limba grecéscă, ér de altă parte neînvĕţarea acestei limbĭ pe fiă-care îlŭ eschide atâtŭ dela cariera profesorală, câtŭ şi dela cariera mai înaltă preoţéscă?

Nicĭ sĕ nu cugete cineva, că cariera profesorală şi preoţéscă, chiar şi în sensulŭ proiectului de lege, se deschide tuturorŭ tinerilorŭ, décă vorŭ învĕţa limba grecéscă, pentru-că elevulŭ, care a absolvatŭ numai patru clase gimnasiale, arare-orĭ póte judeca, că óre ce carieră sĕ-şĭ alégă, deórece simţĕmêntulŭ lui de vocaţiune în etatea aceea fragedă încă nu este desvoltatŭ, cum se cuvine; ér décă tînĕrulŭ, necugetândŭ de locŭ la cariera, ce trebue sĕ şĭ-o alégă după vocaţiunea sa, începe a studia clasele superióre, fără ca sĕ se înscrie la limba grecéscă, elŭ va înainta totŭ mai departe prin clasa a 5-a, a 6-a şi a 7-a, până când póte numai în clasa a 7-a séu chiar în a opta se va determina a înbrăţişa cariera profesorală séu preoţéscă. Insĕ atuncia deja vede şi simţesce cu durere, că acéstă carieră în tatea sa mai desvoltată în sensulŭ legei esistente nu o póte îmbrăţişa, pentru-că nu a învĕţatŭ limba grecéscă, ér fără de cunoscinţa acesteia nu póte fi primitŭ la cursulŭ profesoralŭ, séu la cursulŭ mai înaltŭ de teologiă. Acum decĭ numai acésta alternativă mai rĕmâne pentru dênsulŭ: séu sĕ abdică pentru totdéuna de cariera profesorală şi preoţéscă, de care se va puté despărţi numai cu cea mai mare durere sufletéscă, şi cu dauna respectivei biserice, pentru-că pe calea acésta biserica adese-orĭ va trebui sĕ piérdă nisce tinerĭ îndestraţĭ cu însuşirĭ eminente şi cu adevĕrată chiămare pentru aceea carieră, dintre carĭ tinerĭ pe aceia, carĭ s'ar fi pregătitŭ nu numai pentru cariera profesorală, ci şi pentru cea preoţéscă, i-ar fi pututŭ aplica şi ca profesorĭ în şcólele sale secundare, deóre-ce la noi de esemplu numai aceia, carĭ suntŭ preoţĭ, şi potŭ fi aplicaţĭ ca profesorĭ deplinŭ cualificaţĭ; — séu acelŭ tînĕrŭ va trebui sĕ se determine a învĕţa subseque limba grecéscă. Insĕ în casulŭ acesta cum se póte aştepta, ca unŭ elevŭ, care şi afară de aceea este peste mĕsură îngreunatŭ cu obiectele ordinare de învĕţămêntŭ, sĕ studieze în unŭ anŭ, séu în doi anĭ acea limbă grecéscă, pe care ar fi trebuitŭ sĕ o înveţe în decursŭ de patru anĭ? Óre nu va fi dênsulŭ silitŭ, sĕ-şĭ prelungéscă încă cu un anŭ, séu chiar cu doi anĭ studiile sale, pentru ca şi din limba grecéscă sĕ pótă depune esamenŭ de maturitate? Acésta însĕ ar fi atâtŭ în detrimentŭ vieţei sale, câtŭ şi spre îngreunarea şi durerea părinţilorŭ séu îngrijitorilorŭ sĕi.

Decĭ pentru ca aceste eventualităţĭ neplăcute sĕ se pótă ocoli, din nou rogŭ pe înaltulŭ guvernŭ alŭ instrucţiunei publice, sĕ binevoiéscă a se învoi, ca din favorulŭ indigitatŭ sĕ se împărtăşéscă şi gimnasiile amintite de mine.

Altcum proiectulŭ acesta 'lŭ primescŭ de basă a desbaterei speciale, reservându-mĭ pentru desbaterea specială presentarea eventualelorŭ propunerĭ, respective modificărĭ necesare."

„Fóia bisericéscă şi scolastică", din care împrumutămŭ acestŭ discursŭ, face cu privire la elŭ următórele observărĭ:

Paragrafulŭ 2 din art. de lege spune apriatŭ, că acelorŭ şcolarĭ, carĭ se vorŭ declara, că nu voiescŭ a învĕţa limba şi literatura grecéscă, li-se va propune în mĕsură mai mare atâtŭ desemnulŭ, câtŭ şi literatura maghiară în legătură cu autorii clasicĭ grecescĭ *traduşĭ în limba maghiară.*

Orĭ cine póte pricepe, că dispoziţiunea acésta a legei celei nouĕ stă în contradicere cu paragrafulŭ 5 din art. de lege XXX din 1883, pentru că în sensulŭ acestui paragrafŭ în scólele secundare nemaghiare numai limba şi literatura maghiară are sĕ se propună în limba maghiară şi încă şi acésta are sĕ se întêmple numai în classa a 7 şi a 8, pe când legea cea nouĕ dispune, ca şi autorii clasicĭ grecescĭ sĕ se dea în mâna scolarilorŭ *numai în traducere maghiară*, şi astfelŭ chiar şi şcolarii din classa a 5 şi a 6-a au sĕ cunóscă autorii clasicĭ grecescĭ numai *din textŭ maghiarŭ*, şi nu din textulŭ limbei de propunere a respectivului gimnasiu, precum ar trebui sĕ se întêmple acésta în sensulŭ paragrafului citatŭ din legea dela 1883.

Decĭ, pentru ca proiectulŭ celŭ nou de lege sĕ se aducă în consonanţă cu art. de lege XXX din 1883, Escelenţa s'a Domnulŭ Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea, cu ocasiunea desbaterei speciale a acelui proiectŭ de lege în camera Magnaţilorŭ, a propusŭ modificarea, ca autorii clasicĭ grecescĭ sĕ se *propună după traducere făcută în limba de propunere a respectivului gimnasiu.*

Acéstă modificare însĕ nu a fostŭ primită din partea camerei magnaţilorŭ şi astfelŭ pe viitorŭ limba maghiară nu numai se va propune în mai multe óre decâtŭ până acum, ci chiar şi autorii clasicĭ grecescĭ se vorŭ propune în gimnasiele românescĭ numai după *traducere maghiară.*

Paragrafulŭ 3 din proiectulŭ de lege acórdă gimnasielorŭ confesiunilorŭ aşa numite autonome favorulŭ de a puté propune şi pe viitorŭ limba grecéscă ca studiu obligatorŭ pentru toţĭ şcolarii lorŭ, séu cu alte cuvinte le dă libertatea de a accepta orĭ a nu accepta modificarea legei din 1883 cu privire la propunerea limbei grecescĭ.

Motivulŭ, care a îndemnatŭ pe ministrulŭ de culte şi instrucţiune publică a acorda acestŭ favorŭ confesiunilorŭ aşa numite autonome este, ca acestea confesiunĭ sĕ se cruţe de jertfele materiale, ce le recere bifurcarea gimnasielorŭ superióre în sensulŭ proiectului de lege.

Insĕ după ce afară de gimnasiele confesiunilorŭ autonome mai suntŭ şi alte gimnasie, carĭ le susţinŭ respectivele bisericĭ cu marĭ jertfe materiale şi fără de nicĭ unŭ ajutorŭ din partea statului, cum suntŭ d. e. gimnasiele române gr. cat. şi multe din gimnasiele romano-catolice: Escelenţa Sa Preasânţitulŭ Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea cu ocasiunea desbaterei speciale a proiectului de lege a cerutŭ, ca paragrafulŭ 3 alŭ acelui proiectŭ sĕ se modifice astfelŭ, încâtŭ favorulŭ acordatŭ gimnasielorŭ confesiunilorŭ autonome sĕ se estindă şi la gimnasiele romano-catolice şi greco-catolice, carĭ le susţinŭ respectivele diecese fără de concursulŭ statului. Dér nicĭ acéstă modificare nu a fostŭ primită din partea camerei magnaţilorŭ.

Incheiândŭ, „Foia bisericéscă şi şcolastică" dice: Pentru gimnasiele române greco-catolice, şi în specie pentru gimnasiulŭ din Blaşiu nu mai rĕmâne, decâtŭ alternativa, ca séu sĕ supórte tóte sarcinele didactice şi materiale impuse prin legea cea nouă, séu sĕ se afle unŭ espedientŭ pentru declinarea acelorŭ sarcine. Espedientulŭ acesta, după părerea nóstră, ar fi, ca părinţii, carĭ 'şĭ trimitŭ pruncii în gimnasiulŭ din Blaşiu, sĕ aibă în vedere misiunea specială a acestui institutŭ românescŭ gr. cat. şi în conformitate cu acéstă misiune *sĕ oblige pe pruncii lorŭ, ca toţĭ fără escepţiune sĕ se inscrie la limba grecéscă* cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că acelorŭ studenţĭ, carĭ depunŭ esamenŭ de maturitate şi din limba grecéscă, li-se deschidŭ mai multe cariere, decâtŭ acelora carĭ nu vorŭ învĕţa acéstă limbă.

DIN AFARĂ.

Raporturile francese-italiene.

Ambasadorulŭ Franciei la Roma, d-lŭ Billot a făcutŭ nisce declaraţii asupra raporturilorŭ francese-italiene înaintea colaboratorilorŭ foilorŭ „Corriere di Napoli" şi „Capitele." Billot a disŭ, că atuncĭ, când guvernulŭ francesŭ i-a recomandatŭ postulŭ de ambasadorŭ în Roma, elŭ a rĕspunsŭ, că numai atuncĭ îlŭ va primi, când va veni la convingerea, că încordarea esistentă între Francia şi Italia nu isvoresce din sentimentŭ de duşmăniă, ci numai din micĭ neînţelegerĭ, carĭ însĕ iute se vorŭ puté delătura. Şi fiind-că despre asta s'a convinsŭ, elŭ a primitŭ a merge ca ambasadorŭ la Roma. Ocuparea Tunisului deja este unŭ faptŭ înplinitŭ, dise d-lŭ Billot, dér Francia nicĭ-odată nu s'a gânditŭ ca sĕ păgubéscă interesele italiene. Din contră, viitorulŭ va arăta, că Francia respectéză în modŭ conscienţiosŭ aceste interese ale Italiei. Billot nu împărtăşesce ideile ultraiste ale apĕrătorilorŭ tarifului vamalŭ francesŭ, şi e convinsŭ, că poporulŭ francesŭ se va ridica în contra acestorŭ idei, décă fraţii lui italienĭ se vorŭ întórce la sentimentele, carĭ ducŭ la fapte comune de gloriă. Capitalulŭ francesŭ, dice Billot, este condusŭ de iubirea de patriă şi de faptŭ se reţine a lua parte la viéţa economică şi comercială a Italiei. Dér décă Italia va recunósce în fine, că ea nu va folosi păcii şi propriilorŭ sale interese decâtŭ numai atuncĭ, când va ocupa rolulŭ de mijlocitóre între cele două puterĭ inimice din centrulŭ Europei, între Francia şi Italia se vorŭ restabili vechile relaţii economice.

Nihilişti prinşĭ.

In dilele trecute telegramele din Parisŭ vestiră prinderea mai multorŭ studenţĭ ruşĭ nihilişti, carĭ şedeau în cele mai depărtate părţĭ ale Parisului. Poliţia a pusŭ mâna pe ei tocmai când lucrau la bombe esplosive. Intre studenţii prinşĭ se află şi d-şóra Bromberg. La procesulŭ verbalŭ, ce s'a luatŭ cu ei, studenţii parte negară totŭ, parte nu rĕspunseră nimicŭ. Unii dintre ei nicĭ numele nu vorŭ sĕ şi'lŭ spună, ci declară simplu, că nu sciu franţuzesce. Materialulŭ confiscatŭ constă din bómbe şi alte diferite materii esplosive. Poliţia din Parisŭ e de convingerea, că d-şóra Bromberg, la care s'au aflatŭ 15 lădĭ îndesuite cu bombe, avea de gândŭ sĕ călĕtoréscă în Rusia. Pe ea a pusŭ mâna tocmai când voia sĕ plece.

Diarele radicale şi socialiste din Parisŭ anunţă, că guvernulŭ francesŭ a predatŭ ambasadei rusescĭ tóte scrisorile aflate la nihilişĭ, şi că ambasadorulŭ rusŭ şĭ-a esprimatŭ cele mai călduróse mulţămite pentru atitudinea demnă a ministeriului de interne şi esterne francesŭ în afacerea acésta.

Agitaţiunĭ pentru congresulŭ slavŭ.

Diarulŭ „Czervenaja Rus" comunică o corespondenţă din Odessa, în care se numesce de unŭ lucru neînţelesŭ neparticiparea Polonilorŭ la congresulŭ slavŭ şi neînsufleţirea lorŭ pentru ideia congresului. Corespondenţa din Odessa dice, că în congresŭ nu e vorba decâtŭ

O înălţime fecioréscă era în fiinţa tinerei copile, care-i interdise pentru acestŭ momentŭ mergerea mai departe pe calea ce-o apucase.

Cu speranţa, că se vorŭ cerceta şi vedé mai desŭ, ea decĭ se depărtà.

Margareta primi asigurările de convenire cu reservă, şi'i părea că nu simte nicĭ o uşurare, după-ce dama vorbitóre se depărtà.

Diua trecù pentru artistŭ ca şi pentru Margareta cu feluritele arangiărĭ şi ocupaţiunĭ, recerute după reîntórcerea lorŭ în o casă nelocuită de multŭ. In óra amurgului însĕ ei se duseră érăşĭ, cum erau îndatinaţĭ, în atelierŭ, şi se aşedară în apropierea unei ferestri, unde în rêndulŭ trecutŭ Sudram în tótă séra, ţinêndŭ copila pe genunchĭ, în desvoltarea spiritului micei ascultătóre, îi da nutrimentŭ din isvorulŭ sciinţei şi alŭ fantasiei sale.

Orĭ şi unde se aflau ei, fiă în călĕtoriă, fiă în patriă, acestŭ obiceiu, de-a povesti, nu-lŭ lăsară nicĭ-odată...

„Tată, începù dênsa linŭ şi rădimându-şĭ capulŭ de umerii lui, cum făcea bucurosŭ, — „eu aşĭ vré sĕ-mĭ fi sositŭ deja diua nascerei!"

Elŭ se spăriă şi privì înstrăinatŭ către dênsa şi apoi dise:

„Şi pentru ce?... Ce voescĭ tu cu asta?"

„Aceste patru sĕptĕmânĭ de aşteptare şi de încordare îmĭ parŭ mai grele de suportatŭ, decâtŭ totŭ timpulŭ, cu toţĭ anii lui lungĭ de până acum!"

„Copilŭ nebunŭ!" dise elŭ suspinândŭ... „Nu ţi-am spusŭ eu ţie, că icóna ce-mĭ cerĭ sĕ-ţĭ desvălescŭ nu va fi senină. Şi totuşĭ stăruescĭ şi escĭ neastêmpĕrată".

„Nu-i destulŭ de esplicabilŭ lucrulŭ acesta, tată?" continuà Margareta, „şi nu poţĭ tu prevedé, că eu dorescŭ împărtăşirea ta, cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ sciu, că ea trebue sĕ fiă fórte seriósă. Te încredinţezŭ, că de multe orĭ mi-se pare o nedreptate împrejurarea că eu nu sciu chiar nimicŭ despre mamămea...."

„Tu uiţĭ, că eu am fostŭ legatŭ cu jurămêntŭ faţă de ea; eu am trebuitŭ sĕ-i promitŭ hotărîtŭ, că nu-ţĭ voiu spune nimicŭ de dênsa până la alŭ optspredecelea anŭ alŭ vieţii tale".

„Sciu, sciu," îlŭ întrerupse Margareta mişcată, „dér totuşĭ nu-i bine când o fiinţă care móre leagă pe cea care rĕmâne cu astfelŭ de promisiunĭ. Tu nu poţĭ crede, tată, cum eu câte-odată, sub tăcerea ta siluită, am trebuitŭ sĕ suferŭ aşa de multŭ. Astădĭ chiar, când vecina nóstră mĕ cercetà, întrebându-mĕ de mama, era sĕ întru în pămêntŭ de ruşine, că nu scim nimicŭ despre dênsa".

Fruntea artistului se întunecà; elŭ se sculà şi începù a mĕsura odaia cu paşĭ marĭ.

„Érăşĭ vechia curiositate, érăşĭ calumnia, ce mĕ urmăresce îndată ce punŭ piciorulŭ în patriă!" strigà elŭ vehementŭ. „Margareto!" dise în fine, păşindu-i înainte, „greu ţi-ar cădé ţie a întórce Germaniei spatele şi a ne căuta o nouă patriă în luminósa ţéră din care venirămŭ?"

Ea aşişderea se sculà şi se alipì de dênsulŭ rĕspundêndŭ: „Cum vei voì, tată. Unde eştĭ tu e patria mea."

Elŭ o fixà c'o neesprimabilă espresiune a privirilorŭ, ér dênsa căuta visătóre la elŭ, întrebându-se în sine, că óre vorbit'a ea curatulŭ adevĕrŭ? séu dóră patria inimei ei nu e totŭ acolo, unde e celŭ mai iubitŭ alŭ ei? . . . . .

. . . .

Paulŭ Sudram tótă nóptea nu s'a pututŭ odihni. Cuvintele uşorŭ esprimate ale Margaretei, „totuşĭ nu-i bine, când o fiinţă care móre légă pe cea care rĕmâne cu astfelŭ de promisiunĭ", unite cu celelalte împărtăşirĭ, i-au alungatŭ somnulŭ.

Fost'au póte tóte o rătăcire, o greşélă necorigibilă din partea lui, precum şi din a aceleia, ce i-a cerutŭ făgăduinţa?.. Elŭ nu se oprì multŭ la întrebarea, décă dréptă orĭ nedréptă e o asemenea legătură. Deslegarea ei o va face acela, care ţine în mână ultimulŭ cuvêntŭ alŭ tuturorŭ enigmelorŭ şi problemelorŭ unei vecĭnicŭ întrebătóre omenimĭ pe acestŭ pămêntŭ, omenime, care nicĭ-odată nu va ajunge sĕ priméscă unŭ rĕspunsŭ îndestulitorŭ. Elŭ merse mai departe, în precumpĕnirile lui, la consecenţa deja întêmplată.

Fidelŭ promisiunei lui şi păstrândŭ tăcere până acum de câte-va sĕptĕmânĭ, sta înaintea momentului în care trebuia sĕ vorbéscă, dér ce sĕ vorbéscă? Numai fapte sĕ relateze, fapte impuse de dato-

de unitatea literară a tuturorŭ Slavilorŭ şi despre introducerea unei scrierĭ generale. Rusia n'are nimica cu congresulŭ. Intr'unŭ timpŭ, când Slavii suntŭ ameninţaţĭ de pangermanismŭ, când Germania apasă pe Polonĭ şi urḑesce încă şi alte planurĭ în contra Poloniei, nu le şéde bine Polonilorŭ, că din ură către Ruşĭ îşĭ négă originea lorŭ slavă şi solidaritarea cu fraţii de acelaşĭ sânge. Inainte de asta cu 400 de anĭ în Cracovia au apărutŭ cele dintâiu cărţĭ bisericescĭ cu caractere cirile şi de aceea e de doritŭ, ca congresulŭ slavŭ sĕ se ţină în Cracovia, încheiă corespondentulŭ din Odessa alŭ numitei foi.

Contele Bismarck în Parisŭ.

Scirea, că contele Herbert Bismarck va merge din Londra la Parisŭ, s'a împlinitŭ. Afacerea a produsŭ sensaţiă pretutindenĭ. Ḑiarulŭ „Daily Chronicle“ aduce în legătură petrecerea contelui Bismarck în Parisŭ c'o scriere volantă a principelui Bismarck, care se va împărţi întrĕ amicii dinafară ai lui Bismarck. Contele Bismarck a primitŭ în Parisŭ numerŏse visite de ḑiarişti. Unuia dintrĕ aceştia i-a ḑisŭ contele, că a venitŭ în Parisŭ numai ca sĕ'şĭ petrécă. „Nu sunt mai multŭ persónă politică“, ḑise contele, „şi se póte, că retragerea din viéţa publică e tocmai aşa desăvêrşită, ca şi a tatălui meu, care are dreptŭ la odihnă, deşi odihna lui îi cade fórte greu. Ne-am plecat dinaintea voinţei împĕratului, care a credutŭ, că e în interesulŭ imperiului acésta...“ Contele Bismarck şi-a lăsatŭ carta de visită la d-nulŭ Houx, care în săptĕmâna trecută a fostŭ în Friedrichsruhe. Faptulŭ acesta se crede ca o confirmare a celorŭ ḑise de principele Bismarck d-lui Houx în Friedrichsruhe.

Noulŭ planŭ militarŭ germanŭ.

„Freisinnige Zeitung“ face socotéla, că décă s'ar esecuta deplinŭ noulŭ planŭ militarŭ germanŭ, contingentulŭ anualŭ ar fi de 353,000 ómenĭ în locŭ de 176,000 ca până acum, efectivulŭ de pace ar fi de 1.032,000 şi efectivulŭ de rĕsboiu de 6½ milióne ómenĭ, prin urmare ¼ din poporaţiunea ţĕrii. Cheltuelile ordinare arŭ fi de 970 milióne, şi 80 milióne interese, ceea ce deórece acum se plătescŭ 567 milióne dărĭ indirecte, ar fi necesarŭ a se urca încă cu atâta dările pentru a se puté întâmpina acele cheltuelĭ; afară de aceea cheltuelile estraordinare s'ar urca la 2 miliarde. Unŭ astfelŭ de planŭ va fi cu neputinţă sĕ se esecute, căcĭ ar fi ruina Germaniei, fără a face rĕsboiu. Şi pentru a scăpa de acéstă ruină, la urma urmelorŭ totŭ la rĕsboiu va fi împinsă.

SCIRILE ḐILEI.

Consistoriulŭ din Sibiiu împărtăşesce, că la preparandia de statŭ din Cristurulŭ săcuescŭ se vorŭ ţiné esamenele de cualificaţiune din limba maghiară pentru învĕţătorĭ la 26 şi 27 Iunie n. a. c. In înţelesulŭ art. de lege XVIII din 1879 §. 3 învĕţătorii, carĭ au intratŭ în funcţiune dela anulŭ 1872, precum şi aceia, carĭ şĭ-au procuratŭ testimoniu de cualificaţiune întrĕ anii 1872—1881 suntŭ datorĭ a se provedé cu diplomă şi din limba maghiară, căcĭ altcum nu mai potŭ funcţiona ca învĕţătorĭ. Consistoriulŭ provócă pe toţĭ acei învĕţătorĭ aplicaţĭ în funcţiune cu anulŭ 1872 începêndŭ, carĭ până acuma încă nu s'a provĕḑutŭ cu diplomă din limba maghiară, ca sĕ se supună esamenului de cualificaţiune înaintea comisiunei instituite la preparandia de statŭ din Cristurulŭ săcuescŭ pe terminulŭ de 26 şi 27 Iunie n. c. Declaraţiunile despre intentiunea de se supune acestui esamenŭ suntŭ de a se face la inspectorulŭ ung. de şcóle alŭ comitatului Sibiiu până la 15 Iunie a. c. st. n., ca pe basa acelora sĕ pótă lua ulteriórele mĕsurĭ cuviincióse în acéstă afacere.

***

Comunitatea de avere a fostului regimentŭ de graniţă dela Caransebeşŭ a ţinutŭ în 5/17 Maiu adunarea generală ordinară de primăvéră, în care s'au aprobatŭ socotelile anului trecutŭ şi s'a datŭ absolutoriu comitetului administrativŭ. Totŭ deodată s'a constatatŭ, că faţă de preliminariu s'au făcutŭ economii în sumă de 17.399 fl. 77 cr., éră starea cassei cu finele anului 1889 a fostŭ 155,977 fl. 34 cr. Cu acéstă ocasiune, ḑice „Fóia Diecesană“, representanţii comunităţii de avere au datŭ de nou cea mai bună dovadă, că-şĭ cunoscŭ adevĕratele lorŭ interese şi că suntŭ însufleţiţĭ pentru înaintarea instituţiunii. Ei au ţinutŭ strînsŭ la olaltă în tóte cestiunile vitalĭ, ceea ce le servesce spre laudă şi incuragiare.

***

Scire personală. D-lŭ *Nicolau F. Negruţiŭ*, stimabilulŭ nostru confrate din Gherla, după cum cetimŭ în fóia sa, „Amiculŭ Familiei“, va pleca în 4 Iunie n. c. pe timpŭ mai îndelungatŭ la băile dela Gleichenberg pentru a'şĭ căuta sănĕtatea. — Dorimŭ confratelui nostru, ca sĕ se re'ntórcă deplinŭ însănĕtoşatŭ!

***

Unŭ nou pamfletŭ alŭ lui Brociner. Faimosulŭ autorŭ alŭ piesei: „Nunta din Văleni“, Marcu Brociner, precum spune „Revista Politică“, a edatŭ o colecţiune de novele: „Din tragi-comedia vieţii“, în care descrie starea socială din România, după maniera sa cu colorĭ fórte urîte. Aceste descrierĭ ale espulsatului află în străinătate mulţĭ cetitorĭ şi producŭ o opiniune falsă despre viéţa socială şi politică din România.

Până şi streinii se vorŭ convinge de mârşevia Jidovului Brociner.

***

Fişpanŭ alŭ Braşovului şi comite săsescŭ, precum află din Braşovŭ „Bud. Hirl.“, a fostŭ numitŭ, şi de M. Sa întăritŭ, deputatulŭ sasŭ Michael Maurer. Alegĕtorii cercului electoralŭ Hermanŭ, alŭ cărui scaunŭ de deputatŭ în dietă devine vacantŭ prin numirea lui Maurer ca fişpanŭ, au de gândŭ sĕ alégă deputatŭ pe ministrulŭ Bethlen. „Kolozsvár“ ḑice, că deocamdată Maurer nu va fi numitŭ şi comite săsescŭ.

***

Regulamentŭ pentru vênḑarea tutunului a lucratŭ şi tipăritŭ ministerulŭ de finanţe. Traficanţii de tutunŭ (tăbacŭ) au sĕ'şĭ procure acestŭ regulamentŭ dela direcţiunile financiare, trimiţêndŭ 15 cr., preţulŭ regulamentului.

***

In contra reformei administrative va adresa comitatulŭ Cojocnei, ca şi comitatele Cianadŭ şi Ciongradŭ, o representaţiune către camera deputaţilorŭ în contra plănuitei reforme a administraţiei, în contra numirei funcţionarilorŭ şi pentru apĕrarea autonomiei comitatense. Camera însĕ e rugată a nu resolva petiţia acésta a comitatului Cojocna înainte de a se esprima în acéstă direcţiune alegĕtorii prin alegerĭ.

***

Concertele de Joi ale capelei orăşenescĭ în grădina dela „Pomulŭ verde“ vorŭ începe, în casŭ când timpulŭ ar fi favorabilŭ, cu ḑiua de Joi 5 Iunie, cândŭ se va da cea dintâiu serată de Joi.

***

Armamentulŭ fortificaţiilorŭ României. „Timpulŭ“ spune, că a sositŭ din străinĕtate o mare parte din armamentulŭ pentru fortificaţii, ce a fostŭ comandatŭ acum trei lunĭ.

***

Candidaţĭ de advocaţĭ românĭ se caută în Timişóra, unde mai mulţĭ advocaţĭ i-ar primi. Redacţiunea „Luminătorului“ dă informaţiunĭ.

***

Procesulŭ Tomicĭ. Procesulŭ lui Tomicĭ, carele a omorîtŭ pe adversarulŭ sĕu politicŭ Dimitrievicĭ, s'a pertractatŭ ḑilele trecute şi la tablă. Tabla a respinsŭ sentinţa şi a ordonatŭ o nouă pertractare, deórece în unele cestiunĭ nu s'a făcutŭ destulă lumină.

***

Unŭ focŭ în esposiţiunea industrială din Viena a isbucnitŭ în despărţĕmêntulŭ industriei de zăharŭ, de unde flacările au cuprinsŭ coperişulŭ. Panica era mare, proprietarii de cai erau gata a da drumulŭ animalelorŭ şi numai energiei pompierilorŭ şi publicului adunatŭ se póte mulţămi, că foculŭ a fostŭ localisatŭ. Paguba se urcă la 5000.

***

Reuniunea femeilorŭ române din Arad şi provincia îşĭ va ţiné *adunarea sa generală anuală* în 31 Maiu st. v. (12 Iuniu st. n.) 1890, înainte de amédĭ la 10 óre în sala cea mare a seminarului diecesan la care d-nele membre şi d-nii membri suntŭ rugaţĭ a participa în numĕrŭ câtŭ mai mare.

***

Advocatŭ nou românŭ. D-lŭ *Dr. Corneliu Nicóră* s'a decisŭ a'şĭ începe pracsa advocaţială în Timişóra.

***

Numire. *Mihailŭ Cinca*, parochŭ în Jidanĭ, fŭ numitŭ administratorŭ protopopescŭ la Mădăraşŭ.

***

Invitare. Scólele române din Făgăraşŭ îşĭ vorŭ serba *maialulŭ* Sâmbătă în 7 Iunie st. n. 1890 la „Móra de hârtiă.“ Séra petrecere închisă. Preţulŭ: de familiă 1 fl. 20 cr., ér de persónă 60 cr. Venitulŭ este destinatŭ în favorulŭ amb elorŭ şcóle. Ofertele marinimóse se primescŭ cu mulţămită şi se vorŭ cuita publice. *Făgăraşŭ*, în 30 Maiu 1890. *Invĕţătorii.*

***

Nenorocire. Unŭ infanteristŭ dela reg. 51 de inf. din Cluşiu, aflându-se în ḑilele trecute la loculŭ de dare la semnŭ, mânuì atâtŭ de neprecautŭ puşca, încâtŭ se descărcă şi glonţulŭ îlŭ lovì de mórte.

***

Sinucidere. In Bistriţa s'a împuşcatŭ suboficerulŭ contabilŭ dela reg. 63 de inf. Causa se ḑice c'a fostŭ o bólă încurabilă, de care suferia.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ de coresp. biuroului din Pesta.)

Lemberg, 3 Iunie. După cum împărtăşescŭ ḑiarele polone, guvernulŭ a declaratŭ, că nu permite a se ţiné congresulŭ slavŭ în Praga orĭ în Lemberg.

Paris, 3 Iunie Graţiarea prinţului de Orleans e apropiată.

Belgradŭ, 3 Iunie. Scirĭ din Sofia anunţă măcelurĭ sângeróse de creştinĭ pe Câmpulŭ Mierlei (Kossova); se ḑice că 40 de creştinĭ au fostŭ omorîţĭ; sute de familii fugŭ în oraşe.

LOGODNĂ. D-lŭ *Dr. Alesandru Popa* şi D-şóra *Malvina Worliczek*, logodiţĭ. Viena—Speising, 2/14 Mai 1890.

DIVERSE.

Osĕmintele Papei Inocenţiu III-lea are de gândŭ sĕ le transporteze Leo XII din Perugia în biserica din Lateran în Roma. Guvernulŭ italianŭ însĕ nu vrĕ sĕ permită procesiunea, fiindŭ-că, ḑice elŭ, ar fi espusă la atacurĭ din pricina, că Inocenţiu alŭ III-lea a fostŭ înaugaraturului închisiţiunilorŭ.

Celŭ mai grasŭ omŭ din Anglia. „Figaro“ din Parisŭ spune, că celŭ mai grasŭ omŭ din Anglia se numesce Thomas Lumley, care nu cântăresce mai mai puţinŭ decâtŭ 201 chilograme. Lumley e înaltŭ de 2 m. şi 7 cm. E fórte bogatŭ şi fiindcă îi place sĕ călĕtoréscă şĭ-a făcutŭ unŭ cupeu deosebitŭ pentru trenŭ, fiindcă nu încăpea pe uşa cupeelorŭ obicînuite. Cupeulŭ apoi se légă de celelalte când vrea sĕ plece unde-va.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 2 Iuniu st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	103.50
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	99.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - - - - -	116.20
dto argintŭ - - - - - - -	96.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	113.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	89 10
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	137.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	126.75
Renta de hârtiă austriacă - - - - -	89.—
Renta de argintŭ austriacă - - - - -	89.80
Renta de aurŭ austriacă - - - - - -	109 25
Losurĭ din 1860 - - - - - - - - -	140.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	967.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	344.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	305.75
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - - -	5.56
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.31½
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	57.32½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	116 65

Cursulŭ pieţei Braşovu

din 3 Iuniu st. n. 1890.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.26	Vênd.	9.29
Argintŭ românescŭ -	„	9.21	„	9.25
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.28	„	9.31
Lire turcescĭ - - -	„	10.75	„	10.62
Imperialĭ - - - -	„	9.55	„	9.60
Galbinĭ	„	5.45	„	5.55
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	—.—	„	—.
Mărcĭ germane - -	„	—.—	„	—.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

rinţa lui, orĭ sĕ mai adaugă şi altceva din faptele ce-au premersŭ, din care însĕ unele nu avéu nicĭ o legătură cu pretensiunile împărtăşirilorŭ?..

O scrisóre, pe care Sudram o primi în decursulŭ ḑilei următóre dintr'unŭ oraşŭ de provincia din apropiere, îlŭ aduse într'o emoţiune de mare însĕmnătate, pe care deşi se sili a şĭ-o ascunde, totuşĭ nu-i succese.

Margareta era îndatinată, în asemenea casurĭ, a nu-i adresa nicĭ o întrebare. Ea îlŭ vedea pe tatălŭ ei îngrijatŭ şi părtaşŭ unei durerĭ, ca şi care nu mai observase la elŭ. Elŭ însĕ nu-i dĕdŭ ocasiă la observărĭ, pentrucă îndată după prânḑŭ, într'o norósă ḑi de Octomvre, făcŭ o preumblare, fără sĕ mai cheme şi pe Margareta, ca până acuma. Abia pe înserate se întórse acasă. Elŭ părea fórte obosítŭ, însĕ espresiunea feţii 'i era liniştită, şi o resoluţiune firmă i-se vedea imprimată pe trăsurile lui.

„Margareto“, ḑise elŭ, aflând'o la îndatinatu-i locŭ, — „îţĭ mai aducĭ tu aminte de dorinţele tale de erĭ séră?“

Ea privì întrebătorŭ spre elŭ când sfîrşi vorba cu: „Iţĭ stă în voiă de a ţi-se împlini dorinţa“.

Margareta pricepŭ de ce e vorba şi o cuprinse unŭ tremurŭ din crescetŭ până în tălpĭ, aşa încâtŭ trebui sĕ şéḑă.

Sudram luă locŭ lângă dênsa şi o strinse cu iubire la peptulŭ sĕu.

„Greta mea, totulŭ alŭ meu!“ rĕsună aprópe ca unŭ suspinŭ de pe buzele sale, — apoi tăcù.

Ei stĕtură lipiţĭ de-olaltă, ca şi când i-ar ţiné o putere nevĕḑută, ce-i opria a se despărţi. Elŭ în culmea avêntului, ea într'o presimţire a unei schimbărĭ apropiate în destinulŭ ambilorŭ. Aşa stĕtură în nemişcare minute întregĭ.

Cine i-ar fi vĕḑutŭ aşa: pe înalta şi robusta stĕtură bărbătéscă cu întunecatu-i capŭ şi cu cea mai adîncă privire, şi lângă el pe blonda, subţirica şi mlădiósa fetiţă, acela de sigurŭ i-ar fi asĕmĕnatŭ cu stejarulŭ, pe lângă care se înfăşură viţele de efia. Fără de nicĭ o vorbă îşĭ răḑimase ea capulŭ de umĕrulŭ lui, în posiţiunea, în care asculta ea istoriórele, ce i-a încântatŭ copilăria.

(Va urma.)

Rugămŭ pe domnii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și poșta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia A. MUREȘIANU Brașov.

Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimită!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mesei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta" ese în fiecare di
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe sése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 115. Braşovŭ, Joi 24 Maiu (5 Iunie) 1890.

Braşovŭ, 23 Maiu st. v.

Patrioţii noştri privilegiaţĭ şi-au mâncatŭ omenia, ca Ţiganulŭ biserica.

Odinióră, când naţiunile şi statele europene priveau întrênşiĭ numai nisce sincerĭ luptătorĭ pentru libertate şi constituţionalismŭ, ei erau întêmpinaţĭ cu căldură pretutindenĭ şi emigranţii ungurĭ au sĕ mulţuméscă succesele lorŭ în străinătate numai acestei împrejurărĭ.

In cei douĕdecĭ şi mai bine de anĭ însĕ, de când aceştĭ patrioţĭ ungurĭ au ajunsŭ a conduce ei înşişĭ destinele statului ungarŭ, şi de când şi lumea din afară i-a vĕdutŭ la lucru, a dispărutŭ ca o cétă mândra aureolă, ce-i încunjura, şi multŭ lăudatulŭ liberalismŭ ungurescŭ s'a deochiatŭ cumplitŭ.

Acum nicĭ chiar Prusienii, cumetriĭ aliaţĭ ai monarchiei nóstre, cărora bărbaţii de statŭ ungurĭ, ca Andrassy, Tisza ş. a. le-au adusŭ cele mai marĭ servicii, nu mai suntŭ încântaţĭ de patrioţii privilegiaţi ungurĭ şi au dovedit'o tocmai în dilele aceste într'unŭ modŭ destulŭ de bătătorŭ la ochĭ.

„Reuniunea scriitorilorŭ şi artiştilorŭ ungurĭ" a hotărîtŭ ca în véra anului curentŭ sĕ facă o escursiune la Berlinŭ. Arangiatorii făcură mare reclamă, anunţară planulŭ lorŭ reuniunei maghiare din Berlinŭ şi scriseră literatului berlinezŭ Paul Lindau, că „vinŭ Ungurii". Ei s'au aşteptatŭ fără îndoială, că la vestea acésta întregŭ Berlinulŭ se va ridica în picióre şi va primi, va conduce şi va sĕrbători cu deosebită pompă pe literaţii şi artiştii ungurĭ ca pe nisce fraţĭ şi aliaţĭ ai naţiunei germane.

Dér s'au înşelatŭ.

Berlinesii nu numai că n'au arătatŭ nicĭ unŭ semnŭ de bucuriă şi însufleţire, ci foi de frunte ca „Kreuzzeitung" şi „Volkszeitung" şi-au ridicatŭ vocea chiar în contra unei primirĭ festive a turiştilorŭ ungurĭ.

Intr'unŭ articulŭ fulminantŭ diarulŭ conservatorŭ „Kreuzzeitung" dice, că o primire festivă oficială a turiştilorŭ ungurĭ nu se póte unì cu demnitatea poporului germanŭ, deóre-ce prin acésta Berlinesii arŭ aproba numai mĕsurile tiranice, ce s'au luatŭ în Ungaria în contra limbei germane.

Nu mai puţinŭ înflăcăratŭ scrie fóia democratică din Berlin, „Volkszeitung", dicêndŭ între altele, că poporaţiunea Berlinului nu se va înjosi de a saluta în modŭ festivŭ pe representanţii unui poporŭ, care, pe lângă despotismulŭ Ţarului, este celŭ mai aprigŭ prigonitorŭ şi asupritorŭ alŭ culterei germane.

Articulii vehemenţĭ ai acestorŭ foi au făcutŭ multă sensaţiă în Berlinŭ şi în Peşta şi au provocatŭ o discusiune a raporturilorŭ internaţionale între Germanĭ şi Maghiarĭ.

Foile unguresci, vĕdêndŭ reaua impresiune, ce a făcut'o în Berlinŭ, reclama arangiatorilorŭ escursiunei plănuite, s'au grăbitŭ de a da scriitorilorŭ şi artiştilorŭ ungurĭ sfatulŭ, ca sĕ renunţe la escursiune, séu sĕ mérgă la Berlinŭ numai ca persóne private, fără de a mai face alaiu în numele „naţiunei", căcĭ potŭ fi espuşĭ la marĭ neplăcerĭ.

Intr'aceea unele foi guvernamentale din Berlinŭ, conduse de consideraţiunĭ de oportunitate, s'au încercatŭ de a mulcomì opinia publică, dicêndŭ, cu diplomaţiă pruséscă, că certele naţionalităţilorŭ din Ungaria nu-i privescŭ pe Germanĭ, ci ei vorŭ primì pe turiştii ungurĭ amicabilŭ, ca pe nisce cetăţenĭ ai unei monarchii aliate.

Ba una din aceste foi „Börsencourier", vrêndŭ a mai potoli discusiunea înfocată, merge până a se încerca sĕ escuse încâtva zelulŭ de maghiarisare, ce se manifestă în Ungaria, dicêndŭ că şi alte state pĕcătuiescŭ în acéstă privinţă vrêndŭ sĕ se reformeze pe basă naţională; dér că acésta nu póte împedeca pe locuitorii Berlinului de a primi pe óspeţĭ în modŭ amicabilŭ.

Rĕu serviciu a făcutŭ „Börsencourier" patrioţilorŭ ungurĭ dela putere, căcĭ vrêndŭ sĕ-i apere, i-a cufundatŭ şi mai multŭ, recunoscêndŭ, că în adevĕrŭ nedreptăţescŭ naţionalităţile nemaghiare şi vorŭ sĕ le maghiariseze.

Discusiunea acésta, ce s'a încinsŭ în pressa germană, este fatală pentru Ungurii dela putere şi constatările, ce s'au făcutŭ în urma ei în faţa opiniunei publice europene, îi lovescŭ mai gravŭ, decâtŭ décă arŭ fi perdutŭ o bătăliă.

Inzadarŭ ne spune acum biroulŭ telegraficŭ unguresců, că articolulŭ din „Kreuzzeitung" ar fi produsŭ în Germania numai indignaţiune, înzadarŭ gazetarii evrei dela „Pester Lloyd" îşĭ dau silinţa a convinge lumea, că Germanii din Ungaria n'au nicĭ o plângere şi că şi Saşii ardelenĭ, carĭ se totŭ tânguescŭ, acuma nu mai au nicĭ o durere, ér deputaţii lorŭ mergŭ cu guvernulŭ, — ceea ce însĕ organulŭ naţionalŭ săsescŭ din Sibiiu o négă; înzadarŭ suntŭ tóte, căcĭ ceea ce s'a făcutŭ nu se mai póte desface. S'a constatatŭ în faţa Europei, că Ungurii dela putere asuprescŭ popórele din statulŭ ungarŭ, unde pe lângă Germanĭ se mai află şi alte popóre şi că de aceea nu merită a fi întêmpinaţĭ cu simpatiă nicĭ de către poporulŭ germanŭ, aliatulŭ celŭ mai mai apropiatŭ alŭ monarchiei austro-ungare.

Bine ar fi décă patrioţii privilegiaţĭ ungurĭ ar trage de aicĭ mai multă învĕţătură, decâtŭ a nu merge la Berlinŭ, séu a merge fără kalpak şi pintenĭ; bine ar fi décă s'ar gândi, că suntŭ o naţiune mică fără legătură de sânge şi de cultură şi că numai prin bunulŭ nume şi prin dreptate se potŭ susţiné pentru durată!

DIN AFARĂ.

Nihiliştii din Parisŭ, Francia şi Rusia.

Guvernulŭ rusescŭ a luatŭ cu multă satisfacţiă la cunoscinţă atitudinea guvernului francesŭ în afacerea cu nihiliştii prinşĭ în Parisŭ. Imprejurarea acésta dă prilejŭ pressei streine a deduce o apropiere şi mai vĕdită între Francia şi Rusia, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că guvernului germanŭ nu i-a succesŭ până acum a converti pe nicĭ una dintre cele douĕ marĭ puterĭ pentru tripla alianţă. In dilele trecute se lăţise vestea, că guvernulŭ rusescŭ şĭ-a esprimatŭ recunoscinţa şi mulţămita sa faţă cu guvernulŭ francesŭ chiar şi pe cale oficiósă, lucru despre care se susţine, că în Parisŭ nu s'ar sci nimicŭ. Unele diare, cărora apropierea dintre Francia şi Rusia nu le convine, susţinŭ că ministrulŭ *Constans* nicĭ n'ar primi mulţămitele guvernului rusescŭ, fiindcă elŭ n'a făcutŭ paşii necesarĭ de dragulŭ Rusiei, ci în interesul siguranţei şi liniştei interne a Franciei.

De altă parte se susţine, că guvernulŭ francesŭ nu va estrada Rusiei pe Ruşii nihiliştĭ, cum o pretindŭ acésta câte-va foi rusescĭ ultraiste. Chiar şi până acuma a pusŭ pe mulţĭ dintre ei în libertate, şi procesulŭ ce se va intenta unora, se va face sub titlulŭ că s'au aflatŭ la ei materii esplosive, ér în casŭ de condamnare, ei vorŭ fi pedepsiţĭ cu isgonire peste graniţă, ér nu estradaţĭ Rusiei.

După o telegramă mai nouă din Genf, se dice că studenţii nihiliştĭ plănuiseră unŭ atentatŭ în contra vieţii Ţaru-

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(9)

Paulŭ Sudram.

Novelă, de *H. Tharau*, trad. lib. de Julia.

Elŭ începù:

„Ceea ce m'a determinatŭ, sĕ-ţĭ facŭ astădĭ împĕrtăşirile, ce era sĕ ţi-le facŭ numai la a optspredecea ta onomastică, suntŭ lucrurile, care tu le vei audi în decursulŭ povestirei mele. Forţa împrejurărilorŭ, orĭ sĕ dicemŭ mai bine, dispositiunea dumnedeéscă, mĕ silesce şi-mĭ impune s'o facŭ acésta.

„Tu adese-orĭ m'ai întrebatŭ despre mamă-ta, Margareta, şi'ţĭ era aşa şi ţie ca şi mie unŭ lucru durerosŭ şi greu, că nu ţi-am povestitŭ mai multe despre dênsa, decâtŭ că a suferitŭ multŭ, a muritŭ tînĕră, şi că celŭ puţinŭ esteriorulŭ tĕu este imaginea viă a ei.

„După acéstă neperfectă schiţă potŭ lăsa se urmeze întregulŭ tablou alŭ vieţii ei, deşi propria-mĭ dorinţă e de a mĕ esprima câtŭ se póte de scurtŭ. Eu ţi-am numitŭ deja miculŭ oraşŭ de provinciă, în care mamă-ta şi eu ne-amŭ născutŭ. Părinţii noştri erau amploiaţĭ superiorĭ şi amicĭ vechĭ, şi ei se bucurau, că asemenĭ sentimente de amiciţiă se deşteptă şi în copiiĭ lorŭ. Noi puţinĭ anĭ amŭ fostŭ despărţiţĭ de olaltă şi fiind-că ea îşĭ perduse mama de timpuriu şi noi amêndoi nu aveamŭ alţĭ fraţĭ, se înţelege de sine, că eramŭ avisaţi unulŭ la altulŭ. Noi aveamŭ împreună óre de instrucţiune, şi în timpŭ liberŭ eramŭ nedespărţiţĭ. Nu'mĭ aducŭ aminte sĕ ne fi certatŭ vreo-dată, pentru-că eu aveamŭ unŭ simţĕmêntŭ înăscutŭ de datorinţă cavaleréscă, şi damŭ totdéuna dreptulŭ micei mele companione de jocŭ, ceea ce firesce, că pentru desvoltarea caracterului ei era unŭ lucru nefavorabilŭ. Aşa, fără de a sci eu, îi însuşii copilei egoismulŭ şi capriţiulŭ, carĭ ajutară la punerea fundamentului nenorocirei ei şi a mele.

„Părinţii noştri nu observară acésta, ci diceau numai, că eu cu îngăduirea mea învĕţŭ la deprinderĭ rele pe Margareta, însĕ eu totdéuna uitamŭ avertismentele lorŭ înţelepte, şi cedamŭ pururea micei copile.

„Eu, care încă de copilŭ aveamŭ o deosebită aplicare către sentimentulŭ de dreptate, simţiamŭ adese spiritulŭ aspru de domnire a micei mele tirane.

„Cu tóte astea ea îmĭ făcea impresia unei fiinţe atâtŭ de fermecătóre, ea scia aşa de blândŭ şi dulce a se linguşi, încâtŭ pe sĕlbaticulŭ băiatŭ totdéuna îlŭ supunea. Ajunserămŭ până acolo, încâtŭ eu eram singurulŭ, care o înţelegeamŭ pe deplinŭ şi corectŭ şi cu tóte deprinderile ei mi-se impunea. Natura ei era o amestecătură caracteristică de bunĕtate şi de capriţii. Eu singurŭ îi cunosceamŭ părţile ei cele bune, precum, la tótă întêmplarea, şi cele mai slabe. Eu sciamŭ, ce caldă era inima ei şi câtŭ era de încredută în cine iubia, ér eu eram mândru, că în iubirea mea posedam cheia acestei rare amestecăturĭ de caracterŭ.

„Deşi talentulŭ meu de sculptorŭ, ce se desvoltase încă de timpuriu, îmĭ da pe lângă regulatele óre de şcólă, ocupaţiunĭ destule, totuşĭ Margareta îmĭ da cu o perseveranţă neobosită mii de ocupaţiunĭ şi impacieta copilă nu se simţia nicĭ-când osteuită în a-mĭ servi óre întregĭ în deosebitele stadii şi posiţii de modelŭ. Frumósa şi plăcuta ei faţă reapare decĭ în tóte studiile mele din juneţe şi deşi schimbată şi aplicată în deosebite forme, ea totuşĭ străbate ca unŭ firŭ roşu prin tóte operele mele. Era caracteristicŭ, că tocmai cu o astfelŭ de ocasiă, când amabilitatea Margaretei cu deosebire ajungea la valóre, întâiaşĭ-dată am fostŭ impacientŭ şi respingĕtorŭ faţă de dênsa. Ea avea adecă totdéuna o atragere către pasiunea de a se împodobì cu totŭ felulŭ de ornamente fantastice, şi voia ca şi eu sĕ o admirŭ şi sĕ o reproducŭ întocmai. Eu însĕ uram totŭ ce nu era adevĕrŭ, şi esageram acestŭ simţĕmêntŭ, aşa încâtŭ pretutindenĭ unde mi-se presenta îlŭ urmăriam hotărîtŭ. Aşa şi aicĭ. Odată pentru totdéuna constataiu o antipatiă viă în potrivă la tóte scenăriile teatrale, şi am trasŭ cruce peste tóte, câte nu se uniau cu regulile stricte ale clasicităţii.

„Ceea ce o îndemna la înclinaţiunile ei fantastice şi aventurióse, era în timpulŭ acesta o amiciţiă şcolară cu fiica unui renumitŭ teatralistŭ. Părinţii noştri nu se prea bucurau, că o fată din asemenea casă este amica Margaretei.

„Ce se ţine de mine, eu mĕ simţiam ofensatŭ personalŭ de alegerea ei. Indată ce-şĭ câştigà o pretină, lucrulŭ 'mĭ era nesuferibilŭ, căcĭ până acum eu eram uniculŭ tovarĕşŭ alŭ ei şi împrejurarea, că amica sa era fiica unui teatralistŭ,

lui și că în timpulŭ din urmă au sosită în Parisŭ mulțime de materii esplosive, care pregătite fiindŭ aveu sĕ fiă introduse prin contrabandă în Rusia.

„Times“ și condamnarea lui Panița.

Vorbindŭ de condamnarea lui Panița și de Bulgaria, fóia englesă „Times“ dice între altele, că décă li-ar fi succesŭ revoluționarilorŭ a face atentatulŭ, atuncĭ în Bulgaria ar fi urmatŭ o ruină națională ireparabilă și țéra, probabilŭ că după o mare vĕrsare de sânge s'ar fi prefăcutŭ în provincia ruséscă. Urméză decĭ, că Panița este vrednicŭ de pedépsa dictată. Recomandarea grațiărei se póte dice, că îșĭ are basa în împrejurarea, că acusatulŭ era odinióră bunŭ patriotŭ și bunŭ militarŭ. Dér cu câtŭ mai înaltŭ îi era rangulŭ și serviciile făcute, cu atâtŭ mai mare îi este și păcatulŭ. De sigurŭ acestea i-le va dice Stambulov principelui Ferdinand, când acesta îlŭ va întreba privitorŭ la schimbarea pedepsei. Unŭ statŭ, care este în posiția Bulgariei, este datorŭ sĕ dea o bună lecțiune lui Panița chiar în interesulŭ susținerei sale. Cu tóte acestea e probabilŭ, că principele Ferdinand se va înfiora de vĕrsare de sânge chiar și cu risiculŭ de-a încuragia prin acéstă revoluția....

Socialiștii din Germania și Bismarck.

O telegramă din Parisŭ comunică convorbirea ce-a avut'o *Judet*, unŭ Francesŭ, cu *Liebnecht*, mare protectorŭ alŭ socialiștilorŭ din Germania, care i-a luat în apĕrare față cu învinuirile, că socialiștii ar voi revoluția. Socialiștii, dise Liebnecht, ce-i dreptŭ, ar pute face o mișcare revoluționară, dér miliția i-ar sdrobi. Succesulŭ atérnă dela propagandă. Vorbindŭ de Bismarck, Liebnecht i-a acusatŭ pe agenții lui cu aceea, că au produs neliniște în țéră, dér Bismarck, capulŭ lorŭ, este acum învinsŭ. Elŭ a voitŭ sĕ monopoliseze întréga putere pentru elŭ și pentru familia sa.... Împĕratulŭ Wilhelm deja de 18 lunĭ a voitŭ sĕ se scape de elŭ și a călĕtoritŭ atâta, numai ca sĕ se scape de creaturile, cu carĭ l'a încunjuratŭ Bismarck. Liebnecht a disŭ, că *unitatea Germaniei încă nu este îndeplinită, căcĭ Germanĭ mai suntŭ* și în Austria etc.

Socialiștii, continuă elŭ, n'au voitŭ sĕ scie nimicŭ despre Germania lui Bismarck, nicĭ de militarismŭ nu vorŭ sĕ scie nimicŭ. Germania nu póte sĕ fiă solia păcii decâtŭ numai c'o miliția ca a Elveției. După Liebnecht, Alsația și Lorena ar fi sĕ se alăture Elveției, formândŭ două cantóne nouĕ, ér décă acésta e imposibilŭ, atuncĭ Alsațienii numai atuncĭ vorŭ fi liberĭ, când Francia și Germania vorŭ fi două republicĭ federale. Liebnecht dise, că între Francesĭ și Germanĭ nu esistă ură, ci numai legăturile esistente dintre Francia și Rusia opresce pe cea dintâiu a se apropia de Germania... Față cu Francia de câteva lunĭ încóce pressa semioficiósă nu mai e provocĕtóre, și partidele, carĭ trăiau în dușmăniă pe timpulŭ lui Bismarck, adĭ cércă totŭ posibilulŭ sĕ facă o împăcare. Împĕratulŭ Wilhelm e încă o mare enigmă, dér totușĭ în elŭ se póte afla sentimentulŭ propriei onorĭ. Mai înainte și elŭ se gândia la rĕsboiu, dér când a vĕdutŭ, că acésta e imposibilŭ și că națiunea nu'lŭ va urma pe calea acésta, șĭ-a schimbatŭ drumulŭ. Elŭ cu iuțéla lui obicĭnuită a creatŭ cestiunea socialistă. Prin ordinațiunile sale elŭ a făcutŭ fórte multŭ, a făcutŭ marĭ servicii ideilorŭ socialiste. Décă va merge pe calea acésta, mare viitorŭ îlŭ aștéptă.

SCIRILE DILEI.

O nouă ordinațiune a lui Csaky. Ministrulŭ de culte și instrucțiune a adresatŭ comisiunilorŭ administrative comitatense o ordinațiune, în care se dice, că institutele acelea de învĕțĕmĕntŭ, carĭ nu corĕspundŭ pe deplinŭ tuturorŭ condițiunilorŭ recerute dela scólele de statŭ și comunale, *își pierdŭ numai decâtŭ dreptulŭ de publicitate* și nu suntŭ îndreptățite a da testimonii valabile. Décă s'ar ivi casurĭ de acestea, atuncĭ comitetulŭ administrativŭ și consiliulŭ comunalŭ sĕ facă numai decâtŭ arătare amĕnunțită. Ministrulŭ a mai ordinatŭ inspectorilorŭ scolarĭ *sĕ esercite cea mai strictă inspecțiă și sĕ îngrijéscă*, că décă unŭ astfelŭ de institutŭ n'are încă dreptŭ de publicitate, séu l'a perdutŭ, sĕ nu pótă da mai multŭ testimonii valabile de statŭ.

***

Afacerea Congruei. Cetimŭ în „Egyetértés“: Comisiunea în afacerea congruei va începe desbaterile în 4 Iunie n. avêndŭ de basă lucrarea raportorului Boncz Ferencz. Proiectulŭ raportorului designéză optŭ isvóre pentru provederea parochilorŭ rĕu plătițĭ: 1) patronagiulŭ, 2) credinciosii, 3) comunele, 4) averea bisericéscă, 5) subvențiunea statului, 6) fundațiunile esistente, carĭ se vorŭ face una și se vorŭ administra la olaltă, 7) venitele parochiale și 8) venitele designate séu carĭ se vorŭ designa spre scopulŭ acesta. Din venitele anuale, ce le vorŭ aduce aceste isvóre, se va forma fondulŭ congruei, care unindu-se într'una în visteria statului se va administra de unŭ directoriu mixtŭ de 11 membri sub președința primatelui seu a celui mai bĕtrânŭ dintre metropolițĭ. Membrii directoriului ar fi: câte-unŭ încredințatŭ alŭ ministeriului de culte și alŭ ministeriului de interne, 3 delegațĭ ai corpului episcopescŭ, 1 directorŭ alŭ fundațiunei comune, 3 preoțĭ și 1 controlorŭ.

***

Esamenele de maturitate la gimnasiile de sub inspecțiunea ministerială din cerculŭ de învĕțĕmĕntŭ alŭ Clușului, se vorŭ face sub președința inspectorelui supremŭ Dr. Erödi Bela: la gimnasiulŭ gr. cat. din Năsĕudŭ în 6 Iuniu; la celŭ rom. cat. din Alba-Iulia în 12, 13 și 14 Iuniu; la gimnasiulŭ gr. cat. din Blașiu în 16 și 17 Iuniu. Comisarŭ ministerialŭ la esamenele de maturitate din Blașiu și Năsĕudŭ va fi Dr. Abt Antal, profesorŭ de universitate în Clușiu.

***

Premii literare. Comitetulŭ pentru participarea României la esposiția din Parisŭ s'a întrunitŭ la Bucuresci pentru a decide modulŭ întrebuințărei sumei de 65 mii lei, ce au rĕmasŭ disponibilĭ, în urma cheltuelilorŭ ce s'au făcutŭ pentru esposiția română la Parisŭ. După óre-care discuții s'a admisŭ, ca 3000 lei sĕ fiă dațĭ pentru publicarea unei scrierĭ asupra esposițiunei române la Parisŭ și 5000 lei, ca premiu pentru cea mai bună lucrare ce va apăré, în timpŭ de 2 anĭ de aci înainte, asupra istoriei române contimporane dela 1821—1890. In ceea ce privesce restulŭ de 50,000 lei nu s'a pututŭ lua nicĭ o decisiune, de óre-ce au fostŭ divergențe de opiniunĭ între membrii comitetului; unii au propusŭ, ca acéstă sumă sĕ se dea Ateneului, pentru formarea unei biblioteci moderne, ér alții au susținutŭ, ca suma sĕ se întrebuințeze ca premii anuale pentru lucrărĭ artistice și industriale.

***

Societatea sciințifică literară „Archiva“ din Iașĭ, încheiândŭ alŭ doilea anŭ alŭ esistenței sale, a hotărîtŭ, că: 1) In séra de Sâmbătă 26 Maiu v., va fi o ședință plenară, când se vorŭ ceti mai multe lucrărĭ importante. Ședința se va ținé în cancelaria universitații. 2) In diua de Duminecă, 27 Maiu, va fi a doua ședință plenară, la care este invitată, pe lângă membrii societăței, și tótă lumea iubitóre de cultură. Acéstă ședință se va ține în sala cea mare a universitații și se va deschide prin o dare de sémă despre starea societății, ce se va face de d-lŭ președinte Gr. Cobalcescu; apoi o dare de sémă despre lucrările societății de cătră d-lŭ secretarŭ generalŭ Gr. C. Buțureanu și apoi se va da cuvêntulŭ d-lui Alex. Xenopolŭ, care va vorbi despre „importanța principiului associațiunei în desvoltarea scienţifică și literară.“ 3) Toțĭ în aceeașĭ di la órele 2 p. m. toțĭ membrii societății se vorŭ aduna în sala ședințelorŭ societății, localulŭ universității, de unde vorŭ pleca cu trăsurĭ și anume spre a cerceta monumentele istorice Cetățuia și Galata, apoi tĕrĕmulŭ dela tunelulŭ ce se sapă la Bordea, pentru calea ferată Iașĭ-Vaslui.

***

Birtulŭ lăutarilorŭ românĭ la Parisŭ. După cum ne spune „L'Europe“ din Parisŭ, lăutarii românĭ, carĭ atâtŭ de multŭ au escelatŭ în restaurațiunile dela esposițiunea din anulŭ trecutŭ la Parisŭ, au deschisŭ unŭ birtŭ pe bulevardulŭ Montmartre Nr. 14, în care se producŭ cu cântările lorŭ, atâtŭ de plăcute Parisienilorŭ. Étă ce dice numitulŭ diarŭ: Mare norocŭ este pentru Parisienĭ presența escelențilorŭ musicanțĭ, carĭ compuseră acea orchestră atâtŭ de multeorĭ aplaudată a vestițilorŭ lăutarĭ românĭ și rivalilorŭ norocoșĭ ai țiganilorŭ maghiarĭ, și carĭ se potŭ audi pe bulevardulŭ Montmartre 14. Ei au instalatŭ unŭ birtŭ românŭ de unŭ aspectŭ fórte reușitŭ, care permite fără ostenélă și fără cheltuelĭ a face o călĕtoriă prin țĕrile Balcanice. Aci aflămŭ pe Dinicu, șefulŭ dibaciu alŭ orchestrei, pe I. Crăciunescu distinsŭ cu primulŭ premiu la esposițiunea universală, care cânta pe fluerulŭ lui Panŭ (naiulŭ) astfelŭ, încâtŭ făcea de rușine pe regele Mydas și-lŭ credeai reventŭ pe acestŭ pămĕntŭ; Burlanŭ, dela conservatorulŭ de musică din Bucuresci, compositorŭ renumitŭ, Florea Sache cimbalistŭ și mulțĭ alțĭ instrumentiștĭ ai acestei orchestre răpitóre, cu care vomŭ avé fericirea a-le reînoi cunoscința. — Claudine de Villers.

***

Renunțare la moștenirea tronului. Cetimŭ în „B. C.“ că deși archiducesa Maria Valeria se căsĕtoresce cu unŭ membru din o familiă domnitóre, totușĭ ea după o hotărîre preînaltă trebue sĕ renunțe la drepturile moștenirei tronului. Actulŭ sĕrbătorescŭ alŭ renunțărei archiducesei se va întempla în presența Maiestății sale la 16 Iuniu n. în Viena.

***

Focŭ. Sâmbăta trecută a arsŭ locuința birtașului și prăvăliașului Kulhavi din Gacimaier, în Bluména. Kulhavi se dusese'n pimniță cu luminarea sĕ scótă petroleu. Acesta se aprinse, dela elŭ și o bute cu spirtŭ și astfelŭ foculŭ a luatŭ dimensiunĭ pĕtrundêndŭ în odăi și de aci întindêndu-se asupra întregei case. Kolhavi suferi arsurĭ atâtŭ de grave, încâtŭ nu se crede că va scăpa.

Feriți-vĕ d'a umbla cu focŭ prin apropierea petroleului și spirtului.

DIN DIETA BOEMĂ.

In 18 (30) Maiu au începutŭ în dieta boemă desbaterile asupra proiectelorŭ privitóre la esecutarea pactului de împăciuire între Cehii și Germanii boemĭ. In cercurile deputațilorŭ era mare fierbere, înaintea edificiului dietei se adu-

---

mi-se părea aprópe ca și o crimă. Ea îmĭ declară pe față, că prevederile mele le află ridicule și monotone și că la tótă întêmplarea nu se va lăsa de pretina ei. Când înse observa, că prin asemenea espresiunĭ mĕ ofenséză, atuncĭ nu se odihnia până când nu mĕ împăca cu asigurărĭ lingușitóre, și era în stare ca pentru unŭ timpŭ îndelungatŭ sĕ-șĭ părăséscă prietina până ce credea, că am uitatŭ motivulŭ vrajbei. Astfelŭ se apropiă timpulŭ, în care întâia óră trebui sĕ părăsescŭ casa părintéscă, pentru ca în capitala acésta la măestrii renumițĭ sĕ'mĭ cultivezŭ arta mai departe.

„Despărțirea de ai mei îmĭ era unŭ nimicŭ în asemĕnare cu despărțirea de Margareta. Ea insașĭ nu-șĭ putŭ reține durerea și-mĭ declară, că nu póte trăi fără de mine. Și totușĭ ea trebuia sĕ supórte acéstă durere, ér reîntórcerea mea în timpulŭ feriilorŭ era totdéuna punctulŭ strălucitorŭ alŭ presentului. In decursulŭ sĕptĕmânilorŭ, în carĭ eram acasă, Margareta mi-se devota esclusivŭ mie; ea nu mai avea grijă de rivala mea, cum mĕ îndatinasem a numi pe amica ei, și fiindcă Margareta abia o mai amintea une-orĭ, le credui amicițiă stinsă de totŭ. După-ce perfecționarea mea așa dicêndŭ era sĕvîrșită și serviciulŭ de arme mi-l'am făcutŭ, tata, la sfaturile profesorilorŭ mei și la propriulŭ meu îndemnŭ, se hotărî a mĕ lăsa încă pe vre-o câțiva anĭ în Italia spre a mĕ perfecționa încă și mai multŭ. Prospectele de unŭ viitorŭ strălucitŭ m'ar fi fericitŭ pe deplinŭ, de nu m'ar fi apĕsatŭ despărțirea de Margareta, dér în fine am ajunsŭ eu însu'mĭ la convingerea, că acéstă despărțire trecĕtóre e o necesitate și m'am supusŭ hotărîrei nestrămutate a tatălui meu, cum fiă-care ar fi făcut'o în loculŭ meu, décă ar fi mai avutŭ și altă țintă și altŭ scopŭ în viéță, afară de acelea de a se conforma înclinațiunilorŭ inimei sale. Margareta însĕ era necumpĕtată, când era vorba de o îndelungată absență a mea.

„Dorința părințilorŭ mei era, ca încă înainte de plecarea mea sĕ ne încredințămŭ. Noi încă de multŭ furămŭ destinațĭ unulŭ pentru altulŭ, și celŭ puținŭ ce se atingea de mine, eu nicĭ-odată, nicĭ măcarŭ cu unŭ cugetŭ, n'așĭ fi rănitŭ posibilitatea unirei nóstre.

„Décă n'așĭ fi fostŭ eu celŭ ce eram, trebuia sĕ-mĭ bată la ochĭ, câtŭ de caracteristică era ființa Margaretei în diua încredințărei nóstre. Dênsa nu se înveselia de locŭ, ochii ei înotau în lacrimĭ și mĕ ruga de repețite-orĭ sĕ nu mĕ ducŭ, orĭ décă mergŭ s'o iau și pe ea cu mine. Ea mĕ duse cu vorbele ei până acolo, încâtŭ luaiu pe tatălŭ meu la o parte și'i diseiu, că n'ar fi óre mai bine, când nĭ-ar concede acuma căsĕtoria, așa, ca sĕ nu maĭ trebuiască sĕ ne despărțimŭ? Rugarea mea însĕ a refusat'o cu cea mai mare hotărîre. Tata era deplinŭ convinsŭ, că din studiulŭ meu nicĭ-odată nu se va alege nimica, décă 'mĭ iau soția cu mine și când elŭ, la stăruința mea trase la o parte și pe tatălŭ Margaretei ca sĕ'i spună dorința mea, acesta împărtășĭ părerea lui și ne asigură, că nicĭ-odată nu'șĭ va da învoirea la o asemenea nebuniă, cum dicea adese. „Amêndoi suntŭ numai copii“, dicea elŭ, deși eu eram de două-decĭ de anĭ. Dicea, că și elŭ a lucratŭ în contra legilorŭ fundamentale, căsĕtorindu-se pré de timpuriu, „o nebuniă“, care nu vrea sĕ'o mai facă. Nimicŭ decĭ nu ajutase și noi trebui sĕ ne despărțimŭ. Celŭ din urmă lucru ce l'am făcutŭ acasă fu bustulŭ miresei mele, ce stă acum în odaia ta; elŭ o înfățișéză tocmai așa, cum o vĕdusem atuncĭ ultima óră. Când o vĕduiu érășĭ... dér trebue sĕ ținŭ firulŭ vorbirei.

„In decursulŭ primului meu anŭ de petrecere în Italia 'mĭ scria Margareta desŭ, amĕnunțitŭ și regulatŭ. In cele dintâiu scrisorĭ se repetau espresiunile durerei pricinuite prin depărtarea mea și adesea primiamŭ declarațiunĭ ca aceste: „Paulŭ, eu mĕ tem fără de tine!“ sau: „Așa mĭ-e de îngrozitorŭ fără de tine“. Când însĕ o întrebam despre causa temerei sale, nu primiam nicĭ unŭ rĕspunsŭ. Din scrisorile părințilorŭ mei nu audiam multe despre mirésa mea. Ei diceau totdéuna, că eu, prin corespondința ei, aflu totŭ ceea ce dorescŭ a sci.... Numai din când în când observa mama, că Margareta trăesce fórte retrasă, are puține convenirĭ etc.... Odată îmĭ scrise dênsa, că unica-i plăcere constă în cercetarea teatrului, pentru care încă de mică nutria o predilecțiune nemărginită. Pe mine mĕ frapă acéstă declarațiă cu

naseră câteva sute de ómenĭ. In loja streinilorŭ în dietă erau dame din înalta aristocraţiă. O deputaţiune cehă în massă, de vr'o 30 de representanţĭ de-ai comunelorŭ, apărù înaintea edificiului dietei. Câţĭva delegaţĭ dintre ei întrară 'n dietă, se duseră la Dr. Trojan şi apoi la Dr. Rieger. Deputaţiunea venise sĕ 'nvite pe deputaţii cehĭ, ca sĕ facă totŭ posibilulŭ pentru a zădărnicì pactulŭ. Dr. Rieger declară, că elŭ va procede cum îi dictéză mintea sa; décă prin acésta s'ar pune în oposiţiă cu poporulŭ sĕu, atuncĭ e gata a'şĭ depune dup'aceea mandatulŭ. Deputaţia se duse apoi la profesorulŭ Tilscher. Acesta declară, că Cehii tinerĭ vorŭ face totŭ ce potŭ, ca sĕ 'mpedece sĕvêrşirea pactului.

Deschidêndu-se şedinţa, se cetì unŭ mare numĕrŭ de petiţiunĭ. Până acum au sositŭ la dietă 2383 petiţiunĭ în contra pactului. Se trecù la ordinea ḑilei, care începù cu proiectulŭ pentru înfiinţarea unei camere de comerţŭ în partea ostică a Boemiei.

După ce vorbì *Dr. Mattusch*, pentru înfiinţarea camerei, se ridică Cehulŭ tînĕrŭ *Pacak*, care atacă violentŭ punerea acestui proiectŭ, ca primŭ obiectŭ alŭ ordinei ḑilei. Proiectulŭ ţîntesce a arunca năsipŭ în ochii poporaţiunei, ca sĕ nu vaḑă proiectele pactului. Nimicŭ n'a rĕmasŭ din promisiunile făcute poporului cehŭ decâtŭ acestŭ proiectŭ, care dovedesce la rêndu'i réua tractare de până acum a poporului cehŭ. (Mareşalulŭ ţĕrii, preşedintele dietei, întrerupe pe vorbitorŭ, acesta continuă a vorbi, preşedintele îi ḑice ca sĕ nu'lŭ întrerupă când vorbesce dênsulŭ, Cehii tinerĭ rîdŭ şi'i rĕspundŭ: Na, na!)

Propunerea d'a se înfiinţa camera comercială fù avisată, în contra voturilorŭ Cehilorŭ tinerĭ, la comisiunea pactului. Urmà proiectulŭ pentru separarea consiliului şcolarŭ alŭ ţĕrii.

Inainte d'a începe desbaterea, Dr. I. *Gregr* cerù din nou sĕ se depună în cameră protocólele conferenţei ţinute în Viena în cestiunea pactului, pentru ca deputaţii sĕ'şĭ pótă aduna materialulŭ necesarŭ pentru judecarea proiectelorŭ, care forméză unŭ întregŭ. Acéstă propunere a făcut'o elŭ deja în prima şedinţă a dietei şi până aḑĭ nu s'a luatŭ în tratare, ér înlăturarea ei e numai o dovadă de puterea volniciei presidiale, Chiar în comisia pactului, din care şi dênsulŭ face parte, s'au ridicatŭ totŭ mai multe vocĭ pentru necesitatea d'a se cunósce protocólele. E regretabilŭ, că se refusă protocólele şi că membrii conferinţelorŭ din Viena nu arată şi argumentele acestei refusărĭ.

In acestŭ momentŭ se ridicară deputaţii *Dr. Vaşaty* şi *Ed. Gregr* şi strigară arătândŭ spre Dr. Rieger: „Conducĕtorulŭ naţiunei rîde la aceste vorbe. Ruşine sĕ'i fiă!" (Mare mişcare.)

Dr. I. Gregr, continuândŭ, ḑise că aceste proiecte periclitéză organisarea regatului. (Dr. Rieger părăsesce sala.) Ministrulŭ de justiţiă Schönborn nu pricepe a judeca sentimentele naţiunei. Pactulŭ promovéză germanisarea, creând unŭ teritoriu germanŭ separatŭ şi cerêndŭ altă calificaţiă pentru funcţionarii germanĭ şi alta pentru funcţionarii cehĭ. Divisarea curiilorŭ în curii naţionale însemnéză egemoniă germană. Guvernulŭ sĕvêrşesce prin pactŭ unŭ actŭ de volniciă. Sĕ se amâne afacerea, până ce se va hotărî asupra propunerei sale, privitóre la protocólele conferinţei din Viena.

Propunerea lui Gregr, pentru care au votatŭ şi cincĭ deputaţĭ de-ai Cehilorŭ bĕtrânĭ, a fostŭ respinsă. Urméză desbaterea asupra divisării consiliului şcolarŭ alŭ ţĕrii.

Dr. Herold, ca representantŭ alŭ votului minorităţii, impută c'a apĕrutŭ poliţia în dietă. A venitŭ o deputaţiă, care a fostŭ aruncată afară de poliţiă. Nu póte folosi causei, când o deputaţiune a poporului cehŭ e aruncată afară din dietă de cătră poliţiă. (Strigărĭ între Cehii tinerĭ: Scandalŭ! Ruşine! Lucru ne mai auḑitŭ!) Intrândŭ în cestiune, vorbitorulŭ ḑice, că guvernulŭ nu şĭ-a motivatŭ din destulŭ proiectele. Amêndouĕ naţiunile din Boemia suntŭ şi partide politice. Una represintă principiulŭ dreptului istoricŭ alŭ Cehilorŭ şi cere recunóscerea lui în tótă ţéra, dér cere şi recunóscerea dreptului Germanilorŭ în tótă ţéra. A doua represintă principiulŭ, că statulŭ numai atuncĭ póte esista, décă se guvernéză nemţesce. Nu e puţinŭ lucru decĭ, când e vorba d'a se împăca aceste douĕ naţiunĭ, d'a se înlătura contrarietatea politică dintre ele. Conferinţa din Viena nu s'a ocupatŭ de înlăturarea contrarietăţilorŭ, ci numai de reîntrarea Germanilorŭ în dietă, numai de concesiunĭ pentru Germanĭ. Decĭ basa acţiunei în cestiunea pactului e greşită, pe basa acésta nu póte fi vorba de împăciuire. *Vremŭ ca naţionalitatea nóstră sĕ fiă egalŭ îndreptăţită în ţéră, nu vremŭ sĕ ajungemŭ în posiţiă subordinată, ca Slavii din Ungaria,* vremŭ ca poporulŭ cehŭ sĕ fiă unŭ representantŭ politicŭ în acéstă ţéră. După proiectele presentate, în unele ţinuturĭ şi cercurĭ Cehii încetéză a fi unŭ poporŭ politicŭ, pentru că acele ţinuturĭ şi cercurĭ au sĕ fiă tractate ca curatŭ germane. Invoielile din Viena suntŭ contrare egalei îndreptăţirĭ, pentru că prin ele totŭ ce e cehŭ se isgonesce din teritorulŭ germanŭ, pe când totŭ ce e germanŭ, sub pretextulŭ necesităţii statului, va pĕtrunde totŭ mai multŭ în teritorulŭ cehŭ. *Nu putemŭ decĭ consimţi sĕ fimŭ degradaţĭ, sĕ ni-se lege puterea, sĕ fimŭ împedecaţĭ în progresŭ.* Pacea între elementele liberale numai pe basa principiilorŭ egalei îndreptăţirĭ se póte face, pe acestŭ tĕrêmŭ ne găsiţĭ totdéuna. Numai astfelŭ nu se potŭ răpi drepturile poporului cehŭ şi nu póte fi esploatată economicesce ţéra. (In cursulŭ vorbirei lui, deputaţii germanĭ părăsescŭ sala).

Guvernatorulŭ contele *Thun* vorbi de silinţele ce şi-le-a datŭ guvernulŭ sĕ împace cele douĕ naţionalităţĭ. Adevĕratulŭ patriotŭ e acela, care contribue a ridica în ţéră o casă, în care sĕ locuiască amêndoi fraţii, ér nu care îmboldesce la luptă, care nu se sprijinesce numai pe dreptulŭ fisicŭ, ci care vrea sĕ trăiască împreună cu fratele în aceeaşĭ casă. Acésta au voit'o cei carĭ au făcutŭ pactulŭ. Şovinismulŭ póte săpa mormêntulŭ celorŭ carĭ 'lŭ propagă. Proiectele corĕspundŭ causei celei drepte, naţionalitatea forméză basa lorŭ şi prin urmare şi a proiectului de divisare a consiliului şcolarŭ. Amĕsuratŭ desvoltărei naţionale, fiă-care poporŭ sĕ nisuiască a'şĭ îngriji de şcóle şi în contra acestui principiu nicĭ Cehii tinerĭ n'au nimicŭ de obiectatŭ.

Prinţulŭ *Windischgrätz* vorbesce pentru pactŭ. Elŭ cu colegii séi îlŭ voiescŭ pentru-că suntŭ de părere, că regretabila certă ce esistă strică vaḑei şi prosperărei imperiului înăuntru şi în afară, pentru-că décă vorŭ mai dura stările acestea, vorŭ păgubi interesele culturale şi materiale ale ţĕrii pentru-că aceste stărĭ suntŭ anormale şi nu potŭ ţiné pentru durată. Amŭ consimţitŭ cu pactulŭ pentru-că prin elŭ se ajunge nobila ţîntă: restabilirea păcii în ţéră.

Dr. Koldinsky, Cehŭ tînĕrŭ, e în contra divisărei consiliului şcolarŭ, pentru-că e o vătĕmare a egalei îndreptăţirĭ, o înjosire a poporului cehŭ. Regretă, că despre încoronare şi despre dreptulŭ de statŭ încă nicĭ acuma nu póte fi vorba.

Dr. Plener spune, că reintrarea Germanilorŭ în dieta boemă e unŭ evenimentŭ politicŭ în istoria Austriei. Invoelile din Viena le-a făcutŭ cu putinţă a reintra cu onóre în dietă. Conferenţa pentru pactŭ a fostŭ conchemată în prima liniă pentru a stabili condiţiunile, în carĭ Germanii aveau sĕ intre în dietă. Intrândŭ în fondulŭ cestiunei, vorbitorulŭ ḑise, că aḑĭ nicĭ unŭ funcţionarŭ germanŭ, care nu scie de ajunsŭ limba cehă, nu póte intra în serviciu publicŭ. Asta'i pentru poporulŭ germanŭ o mĕsură apĕsătóre şi vătĕmătóre. Prin pactŭ se înlătură şi acestŭ neajunsŭ. Sperămŭ, că guvernulŭ va avé puterea şi autoritatea a face sĕ se esecute pactulŭ. Ministrulŭ Schönborn a ḑisŭ, că e vorba aci de bunulŭ nume alŭ Boemiei şi alŭ raporturilorŭ politice ale Austriei. Altă resolvare a cestiunilorŭ naţionale nu e decâtŭ cea prevĕḑută în pactŭ. De ce sĕ nu încheie Cehii tinerĭ pace cu Germanii pe acéstă basă? (Cehii tinerĭ: Nicĭ-odată!) Cei carĭ nu vorŭ stărui pentru stabilirea unei pacĭnice desvoltărĭ în ţéră, îşĭ vorŭ câştiga merite pentru Boemia şi Austria.

Se propuse închiderea discuţiei şi se primì, alegêndu-se ca vorbitorĭ generalĭ Ed. Gregr şi Rieger.

Dr. Ed. Gregr ḑise, că Germanii au motivŭ sĕ fiă mulţămiţĭ cu resultatele conferinţelorŭ din Viena. Guvernatorulŭ a lăudatŭ pe bărbaţii moderaţĭ, carĭ au asistatŭ la conferinţele lorŭ. Sub aceştĭ domnĭ a înţelesŭ elŭ de sigurŭ pe Rieger, Zeithammer şi Mattusch. Vorbitorulŭ nu scie, décă guvernatorulŭ a vorbitŭ din convingere, dér lauda din acéstă gură dênsului nu i-ar face bucuriă. Nu guvernatorulŭ are sĕ dea o astfelŭ de sentinţă, ci poporulŭ are sĕ judece, care e singurulŭ competentŭ. Dovadă e, că *Rieger, Zeithammer şi Mattusch nu cuteză sĕ apară în cercurile lorŭ de alegere.* Ameninţarea guvernatorului, că noi ne săpămŭ mormêntulŭ, nu o luămŭ în seriosŭ. Se înşélă guvernatorulŭ, décă crede, că guvernulŭ ne va nimici prin persecuţiunĭ. Guvernatorulŭ a fostŭ soldatŭ, póte sĕ zângănéscă sabia, asta nu ne spariă. Amŭ trăitŭ sĕ vedemŭ şi pe guvernatorulŭ Koller, Dumneḑeu sĕ-lŭ odihnéscă! şi nicĭ de guvernatorulŭ de aḑĭ nu ne vomŭ lăsa a fi terorisaţĭ. Săpându-ni se nouĕ mormêntulŭ, se sapă şi mormêntulŭ imperiului. Dinastia trebue sĕ se gândéscă, că poporulŭ cehŭ nu cade în grópă, căcĭ de el atêrnă esistenţa imperului. Dr. Gregr apostroféză apoi aspru pe Rieger. E de miratŭ, cum din liberalŭ şi democratŭ a devenitŭ reacţionarŭ. Dr. Rieger a ḑisŭ, că puterea vine dela poporŭ, şi acum nu vré sĕ scie nimicŭ de poporŭ. Activitatea politică a lui Rieger e unŭ lanţŭ de greşelĭ politice. Fatală a fostŭ în 1862 eşirea Cehilorŭ din parlamentŭ, fatală a fostŭ declaraţiunea, fatală a fostŭ tactica sub Potocki şi Hohenwart, şi în tóte acestea a fostŭ mâna lui Rieger în jocŭ. Lozinca sa: „Sĕ nu ne predămŭ", a schimbat'o în: „Sĕ adunămŭ fărmiturile". Vorbitorulŭ provócă pe Rieger, sĕ'şĭ depună mandatulŭ. Pe marii proprietarĭ îi întrébă, de ce acum se acaţă de „cuvêntulŭ de cavalerŭ" după-ce n'au ţinutŭ atâtea făgăduelĭ cătră naţiunea cehă. Acum marii proprietarĭ strigă: „Sĕ péră naţiunea, numai „cuvêntulŭ de cavalerŭ" sĕ fiă ţinutŭ!" Intorcêndu-se cătră deputaţii cehĭ bĕtrânĭ, le ḑise, sĕ se gândéscă, ce *înalte* făgăduelĭ li-s'au făcutŭ Cehilorŭ, care n'au fostŭ ţinute. Pentru ce sĕ se lege ei acum de promisiunea, d'a consimţi cu învoelile. Pactulŭ e o stricăciune pentru poporulŭ cehŭ, ba chiar peirea lui. Sĕ nu se între în desbaterea specială.

Şedinţa s'amână p'a doua ḑi. Mai amintimŭ aci, că deputaţiunea cehă în massă în fine totŭ s'a dusŭ în dietă, dér deputatulŭ Braf, ginerile lui Rieger, a a provocat'o sĕ mérgă p'aci încolo. Intrĕ furtunóse contraḑicerĭ se depărtă deputaţiunea, dăscălindŭ şi mustrândŭ pe Rieger. Fù adusŭ unŭ comisarŭ de poliţiă, care îndemnà deputaţiunea sĕ părăséscă sala dietei.

TELERGAMELE „GAZ. TRANS".

(Serviciulŭ de coresp. biuroului din Pesta.)

Praga, 4 Iunie. Dieta a resolvatŭ legea supravegherii şcólelorŭ în a treia cetire, după care dieta s'a amânatŭ.

Berlinŭ, 4 Iunie. In cercurile dătătóre de mĕsură produce mirare faptulŭ, că în Ungaria se dă atenţiune atacurilorŭ neospitale ale ḑiarului „Kreuzzeitung", ce stau în contraḑicere cu raportulŭ celŭ bunŭ de alianţă, pe când în Germania ele provócă dărĭ din capŭ şi consternaţiune. — In partida liberală continuă frecările.

Sofia, 4 Iunie. Toţĭ cei achitaţĭ în procesulŭ Paniţa, afară de Mateev, au fostŭ isgoniţĭ din ţéră şi duşĭ la graniţa sêrbéscă.

Cursulŭ pieţeĭ Braşovŭ

din 4 Iuniu st. n. 1890.

Bancnote romănescĭ	Cump.	9.26	Vênd.	9.29
Argintŭ românescŭ -	„	9.20	„	9.24
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.30	„	9.33
Lire turcescĭ - - -	„	10.57	„	10.62
Imperialĭ - - - -	„	9.55	„	9.60
Galbinĭ .	„	5.45	„	5.50
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	133.50	„	135.—
Mărcĭ germane - -	„	—.—	„	—.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Iuniu st. n. 1890.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	103.95
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	99 80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare - aurŭ - - - - - - - - - - - -	116.30
dto argintŭ - - - - - - -	96.20
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	344.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	305.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - - -	5.56
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.33
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	57.42½
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	116.95

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

---

atâtŭ mai vîrtosŭ, cu câtŭ Margareta în scrisorile ei nu-mĭ amintia nimica despre plăcerile ei teatrale. Eu îi scriseiu de locŭ sĕ mĕ informeze despre acésta şi deşi îndatinata-i scrisóre corespundea la unele puncte din a mea, despre teatru nu-mĭ rĕspundea nimicŭ. Lucrulŭ acesta mĕ revoltà. Ii scriseiu de locŭ şi încă în ton fórte aspru, cum am înţeles din rĕspunsulŭ ei, din care se vedea, că scrisórea ei era scrisă între lacrimĭ. Ea se plângea, că de dragulŭ meu trebue să-şĭ jeléscă tinereţea. De convenirile sociale a abḑisŭ, şi acum dóră nu vréu s'o lipsescŭ şi de plăcerea inocentă a teatrului? Ea nu-mĭ tăinuì până acum acésta din îndemnulŭ ca sĕ mĕ amăgéscă, ci simplu, din motivulŭ acela, că scia bine, că pe mine mĕ supĕră scirea, că ea e însoţită de amica ei Amalia, şi aşa s'a temutŭ sĕ nu-mĭ stîrnéscă mănia, căcĭ scia deja, ce „prejudiţii neîndreptăţite", nutrescŭ faţă de pretina ei. Tonulŭ, în care îmĭ împărtăşì Margareta scirea acésta, m'a adusŭ la desperare.

„Eu scriseiu de locŭ tatălui ei, stăruindŭ sĕ-i interḑică societatea cu familia artistului. 'I scriseiu şi ei conjurându-o sĕ facă de hatîrulŭ meu acéstă jertfă. Tatălŭ ei îmĭ rĕspunse moderatŭ şi liniştitŭ propriu lui. Elŭ aflà, că în afacerea acésta pré aspru păşescŭ, că e greu, ba aprópe imposibilŭ pentru elŭ, ca fără de causă sĕ rupă relaţiunile cu o familiă stimată, care nu-i dase nicĭ cea mai mică ansă la acésta. Ce privesce cercetările teatrale ale Margaretei în societatea amicei ei, elŭ a luatŭ paşĭ ca sĕ le împedece şi a promisŭ că se va îngriji, ca de aicĭ în colo sĕ înceteze de totŭ.

„Margareta îmĭ rĕspunse silitŭ şi ofensată; puteam ceti prin şire, că numai silită se acomodéză dorinţei mele. Scrisorile ei de aicĭ înainte erau mai scurte, mai neînţelese, ba chiar şi din ale mele trebue că a espiratŭ multă indisposiţiune. Eu suferiam aşa de multŭ sub acéstă instrăinare, încâtŭ 'mĭ propuseiu, ca îndată ce voiu termina unŭ lucru mai mare, la care mĕ angajasemŭ, sĕ mĕ reîntorcŭ în patriă, deşi cei doi anĭ, ce trebuia sĕ-i petrecŭ în Italia, încă nu erau tocmai spre sfîrşitŭ.

(Va urma.)

Sz. 99—1890 végrh.

Arverési hirdetmény.

Alólirt birósági végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. j.-biróságnak 5546—1886 sz. a. kelt végrehajtást rendelö és kiküldetést tartalmazó végzése folytán Popovits A. András javára Nagy Jozsef ellen 320 frt. tőke, járulekai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 641 frt. 60 krra becsült ingóságok u. m. zongora, harmonium, 8 gyalu pad ehez tartozó szerszámokkal valamint egy varó gép és házi butorok nyilvános árverés utján el fognak adatni.

Mely árverésnek a 1991—1890 sz. kiküldetést rendelö végzés folytán a helyszinén, vagyis Brassó belvaros Vár-utcza 258 sz. alatt leendö eszközlésére *1890-ik évi Junius ho 11-ik napjának délután 3 órája* határidöül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881-ik évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérönek becsáron alól is el fognak adatni, a netalán elsöbbségi igénylök pedig felhivatnak, miszerint jogaikat az emlitett t. c. 111. és 112. §-a alapján árverezés megkezdéséig érvényesitsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-a szerint fizetendö.

Kelt Brassóban 1890 év Május hó 27 napján.

Borsos Zsigmond,
kir. birósági végrehajtó.

344,1

Sz. 3288—1890 tkvi. 326,3—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Brassó város árvaszékének 420—1890 sz. megkeresvénye folytán néhai Stinghe Radu, Maria és Stinghe János hagyatékához tartozó végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék területén lévö Brassó város területén fekvö a brassói 3063 sz. tjkvben A+3643 és 3644 hr. sz. ingatlanra és a brassói 9085 sz. tjkben A+3812 hr. sz. a. foglalt ingatlanra az árverést 1800 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az *1890 évi Iulius hó 10-ik napján délelott 9 órakor* ezen tkkvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX t. cz. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes érték papirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1890 évi Aprilis hó 16-án.

A kir. törvényszék mint tkvi. hatóság.

Szám 273—1890 tkvi. 339,1—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A Fogarasi kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatoság közhirre teszi, hogy Chima Iuon végrehajtatónak Kokan Marta és társ. vegrehajtást szenvedö elleni 50 frt. tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék a Fogarasi kir. járásbiroság területén lévö Muudra községben fekvö a mundrai 569 sz. tjkvben foglalt

29, 30	hr. sz. inglaltan	295	frt.		3454	hr. sz. ingatlan	22	frt.
1027	" " "	66	"		4364	" " "	15	f. 12 kr.
1470	" " "	4	"		4973	" " "	5	"
2201	" " "	3	"		9285	" " "	3	"
2221	" " "	8	"		6990b/6	" " "	18	"

továbba a mundrai 572 sz. tjkvben foglalt:

7226 (hr. sz. ingatlan 7 frt.
7227 (" " " 6 "

továbba a 573 sz. tjkvben foglalt:

8651 hr. sz. ingatlan 6 frt.
8652 " " " 6 "
8663 " " " 6 "
8654 " " " 6 frtban

elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok *1890 évi Junius hó 18-ik napján délelott 10 órakor* Mundra község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozok tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi: LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelöltóvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogaras 1890 évi Februar hó 13-ik napján.

A fogarasi kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatóság.